

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราโชวาท.

บรรณาธิการ: ทรงวิทย์ แก้วศรี, ประภาส สุรัสวดี, ชรินทร์ สุขเกษิ และประสิทธิ์ จันรัตน์.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2530. (15) 383 หน้า. ภาพประกอบ.

(จัดพิมพ์เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ 5 ธันวาคม 2530)

คลัง, ยอร์ช. "ศูนย์ช่วยการเรียนรู้การสอนของครู." วารสารครูศาสตร์ แปลโดย
ภาภรณ์ ชำติบุรุษ (กันยายน - ตุลาคม) : 54-56.

ฉกาจ ช้วยโต. "การศึกษาผลของการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษา
วิทยาลัยครูสงขลา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิตนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

ดวงกมล จันท์สม. "การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ตำรวจ, กรม. กองวิชาการ. รายงานประจำปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ,
2522, 2523, 2524, 2525, 2526.

ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธา. "นุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย" ใน อนุสรณ์งาน
พระราชทานเพลิงศพศาสตราจารย์ มาลัย หุวันันท์, หน้า 260-276. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2522.

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. "รายงานการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การเรียน
การสอนศาสนาในระดับอุดมศึกษา" กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527.
(กััดสำเนา)

ธนาคารทหารไทย จำกัด. พระบรมราโชวาทและพระราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ บริษัททวิตอร์เฝ้าเวอร์นลท์ จำกัด, 2527.

- ธีระพร กุวรรณโณ. "แล้วเราจะเสริมสร้างจริยธรรมให้กับคนวัยใด." วารสารครูศาสตร์. 11 (เมษายน-มิถุนายน 2526): 1-6, อ้างถึงใน นันทิกา พรหมนาม. "ปฏิกริยาจริยธรรมของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของผู้อื่น." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.)
- ธวัชชัย ผลเพิ่ม. "แบบจำลองการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การศึกษาจังหวัด." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- นันทิกา พรหมนาม. "ปฏิกริยาจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของผู้อื่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- เนตรนนิศ นาควัชระ, โยชนาถ บนนาค และ จุลทัศน์ พยาฆรานนท์, "วัดในกรุงเทพ", รายงานผลการวิจัยเงินทุนเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, 2525.
- พระเด็จจ ทศตชีโว ภิกษุ. การแสดงตนเป็นมุกทมามกะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิวไวด์เด็กการพิมพ์, 2530.
- มานิตา ศรีสาคร, "โครงการเสนอจัดตั้งศูนย์วิทยบริการการเรียนการสอนภาษาไทย ในวิทยาลัยครูเทพสตรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2514.
- แสง จันทร์งาม. "พระนุททศาสนา กับสังคมไทยปัจจุบัน." สังคมศาสตร์วิทัศน์. 3 (กันยายน 2521 - กุมภาพันธ์ 2522) : 6-9.
- สุขเวช ณ หนองคาย, "การศึกษาศูนย์วิชาการในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516
- สุนันท์ โพทะาคม. "แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการในสถาบันการศึกษา." วารสารวิทยบริการ 2 (กุมภาพันธ์ 2523) 49-55.

วัฒนาพร เชื้อสนสุวรรณ, "การนำเสนอรูปแบบการจัดตั้งศูนย์ผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530

เลนก ทิมสีลล่า, "ความคิดเห็นและบทบาทของผู้นำสมาคมทางพุทธศาสนาในการปรับตัวของสมาชิกและประชาชนให้สอดคล้องกับความเป็นสมัยใหม่ของสังคมไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526

สัมภาษณ์

พระเทพเวที ประยุทธ์ ปยุตโต. รองเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2531.

พระมหาประยูร กุมมจิตโต. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2531.

พระมโน เมตตตานนท์. สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2532.

ฉลองชัย สุวัฒน์บุญ. หัวหน้าภาคเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2532.

เป็ร็อง กุมท. คณาบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2532.

สมผัส คูศรีพิทักษ์. ผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2532.

ภาษาต่างประเทศ

Beswick, Norman. Organizing Resources: Six Case Studies The Final Report of the School Council Resource Centre Project. London: Heineman Educational Book Ltd., 1975.

Brakken, Earl. "Science Resource Center." Learning Resource Center: Selected Reading. PP. 46-48, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1973.

Brown James W. AV Instruction Media and Methods. PP. 621, New York: McGraw-Hill Book Company, 1969.

Edwards, R.P.A. "Evans Modern Teaching Resources in Schools
PP. 1-3, 119-126, London: Evans Brothers Limited Montague House, 1973.

Karnchanaprakorn, Choop. Community Development and Local Government in Thailand. Bangkok: Institute of Public Administration, 1965

McGinniss, Dorothy A. "Developing Resources Centers in Secondary Schools."
Instructional Materials Center Selected Reading. PP. 154-156,
Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed.
The United States of America: Burgess Publishing Company., 1971.

Miller, William C. "Role and Function of the Instructional Materials Center."
Instructional Materials Centers Selected Reading.
PP. 7-10, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A.
4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1971.

Neagley Roos L. The School Administrator and Learning Resources.
PP. 104, New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1969.

Powell, Leonard Sutherland. Communication and Learning. P. 191,
London: Sir Issaac Pitman and Sons Ltd., 1969.

Phillips, Murry G. "Instructional Material Center - The Rationale."
Instructional Materials Centers Selected Reading. PP. 18-21,
Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed.
The United States of America: Burgess Publishing Company., 1971.

Swanson, Reynold A. "Improving Instruction Through Materials Centers."
Instructional Materials Centers Selected Reading. PP. 22-24,
Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed.
The United States of America: Burgess Publishing Company., 1971.

Taylor, Kenneth I. "Instruction Materials Center." Instructional Materials Centers Selected Reading. PP. 11-15, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1971.

..... " The Instructional Materials Center : A Theory Underlying Its Development." Learning Resource Center selected Readings. PP.7-11, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1973.

Trump, J. Lloyd. "Independent Study Centers: Their Relation to the Central Library." Learning Resource Center: Selected Readings PP. 22-27, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1973.

Wheeler, Robert C. "IMC Concept Grows Here." Learning Resource Center: Selected Reading. PP. 16-20, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1973.

Whitenack, Carolyn I. "The Instructional Materials Center: A Changing Concept." Learning Resource Center: Selected Readings. PP. 12-16, Edited by Pearson, Neville P., and Butler, Lucius A. 4 th ed. The United States of America: Burgess Publishing Company., 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษา

พระเทพเวที ประยุทธ์ ปยุตโต. รองเจ้าอาวาสวัดพระนิเรนทร์.

พระมหาประยูร ธรรมจิตโต. คณาบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมโน เมตตตานนโท.

เป็รื่อง กุมภ. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมนึก คูศรีนิกษ์. ผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ฉลองชัย สุวัฒน์บุญ. หัวหน้าภาคเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ที่ ทม. ๐3๐2(418)/

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 16 ธันวาคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย
กราบหมั้นสาร

เนื่องด้วยกระผม นายไพบูลย์ สีสาย นิสิตภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับ
ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
โสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็น
เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา และการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ดังกล่าวนี้กระผม
เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมในปัจจุบันนี้ ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีความจำเป็นต้องสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธรูปศาสนา และโสตทัศนศึกษา เมื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบ
สอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

จึงกราบนิมนต์พระคุณเจ้า กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ในเรื่องที่
กล่าวแล้วทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และทางพระพุทธรูปศาสนา

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะสำเร็จลงได้ โดยความร่วมมือ และความช่วยเหลือจาก
พระคุณเจ้า กระผม ขอกราบขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้

หมั้นสารมาด้วยความเคารพยิ่ง

(นายไพบูลย์ สีสาย)

ที่ ทม. 0302(418)/

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 16 กันยายน 2531

เรื่อง ทขอความร่วมมือในการวิจัย
เรียน

เนื่องด้วยท่านเจ้านายไพบูลย์ สืบสาย นิสิตภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป และการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ดังกล่าวนี้ท่านเจ้า เชื่อว่าจะ เป็นประโยชน์แก่สังคมในปัจจุบันนี้ ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีความ จำเป็นต้องสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธรูป และ โสตทัศนศึกษา เพื่อนำมา เป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

จึงทขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการให้สัมภาษณ์ในเรื่องที่กล่าวแล้ว ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการ และทางพระพุทธรูป

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จะสำเร็จลงได้ โดยความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากท่าน ข้าพเจ้าขอกราบทขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพบูลย์ สืบสาย)

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ชื่อ ตำแหน่ง

วันที่ ผู้สัมภาษณ์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้างควรที่จะมีเรื่องดำเนินการจัดตั้งที่หรือไม
2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการแต่ละด้านได้อย่างไร ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ
3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง
4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตสื่อทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีใหม่ถ้ามีควรให้บริการอย่างไร
5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำและโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา
6. ท่านคิดว่าการให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีลักษณะใด อะไรบ้าง
7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการแก่ใครและควรให้บริการอย่างไร
8. ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างซึ่ง จะทำให้การบริการของศูนย์เป็นไปได้อย่างดี

9. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา
ลัทธิอย่างไรจะได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ
10. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่
ละพื้นที่มีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ
11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมี วิธีการ
อย่างไร
12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรจะมีเน้นกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุ
เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด
13. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด บริหารงานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ
14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่น แหล่งชุมชนหรือไกลจากชุมชน
แต่การคมนาคมสะดวก
15. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธรูปศาสนา
หรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
16. ท่านคิดว่าควรจะมีประสานงานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้าน
ไหนบ้าง
17. ท่านคิดว่ามาตรการวางแผนดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาจะกำหนด
ประโยชน์อย่างไรบ้าง
18. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของศูนย์ ฯ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของยู้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน
19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรมีวิธีการอย่างไร

ח. הכנת המסמך

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ชื่อ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์
วันที่ 27 กันยายน 2531 เวลา 14.00 น.

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้างควรที่จะรีบเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

ชื่อของศูนย์วิทยบริการมันก็บอกอยู่แล้ว ว่าศูนย์วิทยบริการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลความรู้ทางพระพุทธศาสนา คือให้บริการไม่เฉพาะหนังสืออย่างเดียว บริการทางด้าน Audio Video ด้วย ทั้ง โสต ทั้งทัศน์ และเกินจากจะให้อุปกรณ์ตามปกติแล้ว ถ้าเป็นไปได้ควรรีใช้อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ด้วย มีคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง และให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว คือหน้าที่การทำงานไม่ได้จำกัดในวงแคบ คือบริการแต่ชาวพุทธเท่านั้น คือว่าบริการพระพุทธศาสนาที่จะให้แก่ทั้งผู้ที่เป็นพุทธและไม่ใช่มุทธ แต่ว่าสำหรับชาวพุทธนั้นต้องเป็นพิเศษ รวมทั้งคนภายนอกอื่น ๆ และต่างประเทศด้วย ที่นี้ในเวลาเดียวกันที่บริการนี้ แม้แต่ชาวพุทธเองก็ต้องการรู้เรื่องศาสนาอื่นนอกจากพระพุทธศาสนา ดังนั้น ข้อมูลที่มาเก็บไม่ใช่ข้อมูลเฉพาะพุทธศาสนาอย่างเดียว แต่ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาทั้งหมด ก็ต้องขยายขอบเขตออกไป ดูจากที่สัมพันธ์กันนั้นก่อน และถึงแม้จะไม่สัมพันธ์กัน แต่ก็เพื่อความต้องการบางอย่าง แต่ว่าอันนี้เป็นการขยายขอบเขตในขั้นหลัง อันแรกคือพระพุทธศาสนา สองคือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา แม้แต่วิชาการต่าง ๆ เราก็สามารถโยนไปหาทุกวิชาการได้ และก็เรื่องที่จะรีบเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่ อันนี้ก็แน่นอนมันควรจะมีความแล้วแต่ปัจจุบันนี้ก็ไม่

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

ในแง่ที่ง่ายที่สุด ก็คือว่ามีสถานที่ ๆ จัดไว้ให้เป็นที่อ่านหนังสือในนั้นเลย และค้นคว้ากันอยู่ในนั้น คือบริการที่เป็นแหล่งค้นคว้าในกรณีที่เขาพิมพ์ไป ให้อ่านไป แล้วก็บริการเกี่ยวกับ Audio Video คือการให้ข้อมูลความรู้ทั้งนี้โดยวิธีของเทปเสียง และวิดีโอเทปก็เป็นไปได้ อัน

แรกที่ย่างที่สุด คือ Audio Tape ก่อน เทปเสียงที่ใช้ก่อน

แล้วก็มีคอมพิวเตอร์ช่วยให้บริการได้ ให้เข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น และก็สถานที่ ก็เป็นไปได้ บริการได้ ให้เข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ซึ่งถ้าหากเรามีการจัดตั้งก็เป็นไปได้

3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง

เราสามารถจัดบางส่วนของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา เป็นห้องบรรยาย ในกรณีที่เราใช้บริการ และจัดบริการให้ความรู้ตามความมุ่งหมายของศูนย์วิทยบริการเอง เช่น ในช่วงนี้เราเห็นว่าประชาชนควรจะรู้เรื่องอะไร เรื่องพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นพิเศษ มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และเราเห็นว่าประชาชนควรจะรู้ เราก็เปิดการบรรยายขึ้นมาเป็นพิเศษให้ประชาชนฟังและเราก็บันทึกเสียงไว้ แล้วให้บริการเทป หรืออาจจะ มี Video ด้วยก็ยิ่งได้ ถ้าเป็นไปได้เรามีห้องวิดีโอสำหรับฉาย มีเรื่องที่น่าสนใจ การจะดู ก็ไปดูได้เลย จัดฉายในเรื่องบางเรื่องแม้เป็นภาพยนตร์ในเรื่องที่ประชาชนควรจะรู้ เราก็ประชาสัมพันธ์ให้เขาทราบ เกี่ยวกับเรื่องพระพุทธศาสนาให้ทราบ บริการนี้ก็จะมีความหลากหลายด้วยกันด้วยกัน

4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตสื่อทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะมีไหม ถ้ามีควรให้บริการอย่างไร

การให้บริการการผลิตในศูนย์วิทยบริการ ก็ควรมี ถ้าเป็นไปได้ มันอยู่ที่ว่างานเราขยายไปถึงไหน และต้องดูว่ากันไหนก่อนกันไหนหลัง ในขั้นผลิตนั้นก็เมื่อมีกำลังพลแล้วเราจึงทำการผลิต ช่วงเวลาไหน มีเหตุการณ์อะไรสำคัญ คือทางศูนย์เองมีคณะกรรมการพิจารณาในขณะนี้ควรให้แก่กับประชาชนเรื่องอะไรก็ผลิตออกมา อาจจะทำเป็นเทป เป็น วิดีโอ และโดยสรุปแล้ว ในขั้นแรกก็รวบรวมข้อมูล ให้บริการค้นคว้า บริการสถานที่อ่าน และในขั้นที่สละก็ผลิต

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอาจจะเป็นครั้งคราว หรือเป็นประจำ และโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

เวลามีเหตุการณ์เรื่องราวที่คนสนใจอยู่เกี่ยวกับเรื่องนั้น เรื่องทางธรรมะ หรือเรื่องอะไรก็ตาม เราก็เปิดให้บริการเฉพาะ โดยอาจจะ เป็นโครงการของเราเองว่าจะฉายภาพยนตร์ เรื่องอะไรบริการนี้จัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อาจจะเป็นมาฆบูชา วิสาขบูชา นิทรรศการ นอกจากภาพยนตร์ วิดีโอ ก็อาจจะ มีนิทรรศการ มีการบรรยาย การอภิปราย ให้ความรู้ในเรื่อง

ที่คนกำลังสนใจ หรือว่าในเรื่องที่ทางเราเห็นว่าประชาชนควรจะรู้ แต่เขาไม่สนใจ

1. เรื่องความสนใจมาจากข้างนอก เราก็สนองตอบให้ตรงกับเหตุการณ์นั้น
อย่างหนึ่ง

2. เราเองพิจารณาว่าประชาชนควรจะรู้เรื่องอย่างนี้เราก็จัดขึ้นไปกระตุ้นให้
ประชาชนอยากรู้ เพราะจะมีวิธีให้ประชาชนอยากจะรู้เองก็ไม่ทันเราก็ต้องกระตุ้นเขา
เราจะต้องเป็นฝ่ายนำ หมายความว่า เราเห็นว่าเขาควรจะรู้โดยที่เขายังไม่ได้สนใจก็นำ
เขาให้เขาสนใจ ส่วนตามหมายถึงว่า เขากำลังสนใจกันเรื่องอะไร เราก็บริการให้เขา
ตามความประสงค์

6. ท่านคิดว่าการให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา
ควรมีลักษณะใด อะไรบ้าง

ก็แน่แหละ ข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั่วไป พระพุทธศาสนาในเมืองไทย ในแง่ของ
สถาบัน มีพระ มีวัดทำอะไร มีเหตุการณ์ความเป็นไปในสังคมเกี่ยวกับศาสนาเป็นอย่างไร และ
ต่างประเทศเป็นอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นที่ไหนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ก็ต้องบริการได้ การบริการ
ของศูนย์ ฯ ควรจะมีสิ่งต่อไปนี้

1. มีบรรณารักษ์ช่วยค้นหาในเรื่องที่เขาต้องการทราบ เช่นความรู้เกี่ยวกับสถาบัน
พระพุทธศาสนาในไทย หรือ ต่างประเทศ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ต้องการรู้ ก็มาขอข้อมูล ขอให้
ช่วยค้นหา หรือทางที่แหล่งค้นหาให้

2. แล้วก็บริการในแง่ของแม้แต่โทรศัพท์เราก็สามารถให้บริการทางโทรศัพท์

3. ให้บริการทางสื่อคอมพิวเตอร์ ให้แหล่งข้อมูลได้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

4. เรื่องของการประมวลข่าว โดยตัดรวบรวมข่าวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในแต่
ละด้าน ให้จัดประเภทไว้ ให้เขา ใครอยากค้นก็ง่าย

5. ออกวารสารของเราเองก็ทำได้เพื่อบริการข้อมูลเหล่านี้

6. การบรรยาย อภิปรายเราก็อัดเทป และนำมาพิมพ์เป็นหนังสือ

7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร

ก็ต้องบริการให้พุทธบริษัททั้ง 4 มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และ คณาภยชนก
ประชาชนทั่ว ๆ ไป และชาวต่างประเทศ ส่วนข้อที่ว่าให้บริการอย่างไร หมายความว่า ก็ต้อง
บริการให้สมาชิก สมาชิกก็แบ่งประเภทไป เช่น สมาชิกตลอดชีพ อาจจะไปสัมพันธ์เรื่องทุน
ใครจะบริจาคเท่านั้นก็เป็นสมาชิกตลอดชีพ สมาชิกเสียค่าบำรุงรายปี สมาชิกประเภทสงเคราะห์
ที่เราไม่คิดค่าสมาชิก ช่วยเหลือเขา หรือให้เขาเสียค่าสมาชิกในราคามิเศษ

พื้นที่บริการนอกเหนือจากสมาชิก ควรจะให้หรือไม่ ให้บริการแก่พวกสถาบันต่าง ๆ ด้วยไม่เฉพาะแต่บุคคล บริการสถาบัน องค์การต่าง ๆ ภายนอก ก็สำคัญเหมือนกัน เพราะว่า เขาอาจจะต้องการข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา หรือว่าตามธรรมเนียมและ บางทีสถาบันเขา ต้องการความรู้เกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา หรือเขาต้องการจัด Course อะไรให้เกี่ยวกับคนของเขาในสถาบันเขา หมายความว่า เราให้บริการไม่เฉพาะแต่บุคคลเท่านั้น แต่เราให้บริการแก่องค์กร สถาบันต่าง ๆ ด้วย เราไม่ใช่หน่วยราชการ แต่เราก็ให้บริการแก่หน่วยราชการต่าง ๆ ด้วย บางทีราชการเองที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องพุทธศาสนาประเด็นต่าง ๆ ก็ต้องการข้อมูล แต่ไม่รู้จะไปหาที่ไหน ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างเช่นถึงเวลาทอดกฐิน หน่วยราชการนั้นอาจจะได้รับ กฐินพระราชทาน เสร็จแล้วก็ไม่รู้เรื่องกฐิน สงสัยจะไปถามใครดี ก็ถามทางศูนย์วิทยบริการ พระพุทธรูปศาสนาได้ ก็ให้บริการแก่เขาไป

8. ท่านคิดว่า การคำนวณความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างที่จะ ทำให้การบริการของศูนย์เป็นไปได้อย่างดี

เรื่องส่วนตัวที่เก็บหนังสือ ต้องเป็นเรื่องแรก ที่เก็บหนังสือที่ค้นหาได้ง่าย และก็การจัด Section อะไรต่าง ๆ การจัด Classify นี้ ก็เป็นหลักธรรมดาอยู่แล้วห้องอ่านหนังสือ และเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่จะช่วยในการเข้าถึงข้อมูล มีห้องบรรยาย ห้องฉายวิดีโอ ห้องฉายภาพยนตร์

9. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา อย่างไรจะได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

วิธีการคัดเลือก โดยอาจจะเชิญนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญทางพุทธศาสนา กลุ่มหนึ่ง ให้คำแนะนำปรึกษา เช่น มีหนังสืออะไรบ้างที่ควรที่จะซื้อมาให้ท่านเสนอความเห็น หรือว่าให้ เราทำเสนอแก่ท่านด้วย มีทั้งสองส่วน ส่วนหนึ่ง เราทำเสนอท่าน ดูความเห็นท่านว่า ที่เราเลือกไว้ดีหรือไม่ดี อันไหนควรมีเอาไว้ เอาออก แล้วท่านจะมีอะไรเติม ทั้งสองอย่าง ในทางปฏิบัติวิธีที่เราทำและ เสนอให้ท่านเห็นว่า มีอะไรขาดแล้วให้ท่านเติม วิธีนี้จะดีกว่า

อีกด้านหนึ่งก็ความต้องการของคน ก็อาจสอบถามสมาชิก หรือให้สมาชิกเสนอความเห็นว่าจะรู้ อยากจะอ่านอะไร ดูความเห็นเขา อาจจะเสนอในรูปแบบที่หนังสือเจาะจงลงไปเลยว่ามีอะไรที่ต้องการ หรือว่าต้องการอ่านหนังสือกรรมะของผู้นั้นคนไทย ก็ให้ผู้ที่ต้อง

การใช้บริการเสนา มา เราก็เก็บข้อมูลมาพิจารณา เราก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อเขา แต่ว่าเราพยายามประสานความต้องการทุกฝ่าย ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากสมาชิก ประชาชนทั่วไป การเคลื่อนไหวของสังคม เราก็ประมวลมาสำหรับคัดเลือก

10. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่มีขนาดเท่าไร จึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ

การประมวลเรื่องพื้นที่พูดกันลำบาก มันก็สัมพันธ์กับงานที่พูดถึงเมื่อที่ว่า มันก็มีพื้นที่ตั้งตู้หนังสือ พื้นที่สำหรับคนอ่าน พื้นที่สำหรับฝ่ายบริการ พื้นที่สำหรับทำงานเกี่ยวกับเรื่องหนังสือ เช่นการซ่อมแซมหนังสือ พื้นที่สำหรับการจัดการแสดงปาฐกถา และอภิปราย พื้นที่สำหรับฉายวิดีโอ ฉายภาพยนตร์ ซึ่งก็มีหลายส่วน ส่วนห้องอ่านหนังสือสำหรับพระก็อาจจะจัดเอาไว้เฉพาะเลย ให้ท่านต่างหากไปเลย แต่ที่เห็นว่าพวกวิดีโอ อะไรต่าง ๆ เราจะไปแยกหมดก็เปลือง การบริการวิดีโอก็อาจต้องจำกัด ในบางกรณีก็ฉายให้ดูในห้องเดียวกัน เราก็อาจจะจัดที่นั่งเป็นสัดส่วน

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร

การบริหารงานของศูนย์ ๆ ก็คงต้องมีคณะกรรมการที่ปรึกษาที่เอาผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นปรึกษาว่า ควรจะมีหนังสืออะไรอีกบ้างขาดแคลนอะไร หนังสืออย่างนี้ควรจะมีไหม มีคณะกรรมการ มีคณะกรรมการบริหาร ด้านของบรรณารักษ์ ๆ เป็นเรื่องสำคัญที่สุด ทำอย่างไรจึงจะได้ผู้รู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาด้วยและมีความสนใจจริง เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องเฉพาะ จึงต้องการคนที่มีความรู้มากพอสมควรก็นั่นเรื่อง บรรณารักษ์ การบริหารในแง่คั่นก็ยังไม่ค่อยเห็น ก็มีอย่างที่ว่ามีคณะกรรมการบริหาร แล้วก็อาจจะมีการประชุมกัน ๆ ที่สำคัญคือการแบ่งงานในคณะกรรมการเองจะจัดอย่างไร

12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรจะมีกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

อันนี้ก็ต้องมีหลายกลุ่มที่เน้น กลุ่มพระภิกษุ สามเณร นักศึกษาปัญญาชน นักค้นคว้า นักวิชาการ กลุ่มเด็กและเยาวชน และคนชรา และสำหรับเรื่องคนชราก็ต้องเป็นพิเศษ และคนชราก็มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา การให้บริการคนชรานั้น เราจะต้องมีวิธีการที่จะให้การบริการคนชราได้อย่างไร จึงจะเหมาะสม ต้องคิดเรื่องนี้ให้ถากถนอย เพราะคนชราที่ไม่เหมือนคนอื่น จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษบ้าง เพราะคนชราไม่สามารถจะมาพบกับคนหนุ่มสาวได้ด้วยเหตุนี้เราก็ต้องพิจารณาในแง่นี้ด้วย แ่งที่จะบริการผู้สูงอายุเพราะว่าท่านเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความสนใจอยู่แล้ว และอยากได้รับการอยู่แล้ว อาจจะมีในลักษณะ Direct Mail

มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะที่จะจัดส่งหนังสือไปให้ นอกจากนี้เด็กก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเอาใจใส่ เพราะเด็กก็จะเป็นกำลังเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต

ควรที่จะให้พระเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารด้วยหรือไม่นั้น ก็ต้องดูว่าในการบริหารนั้นศูนย์นี้เกี่ยวข้องกับวัดวาอารามมากหรือไม่ คือผู้ที่ให้บริการเป็นพระภิกษุ เราก็ต้องให้พระมีส่วนร่วมในการบริหาร วิธีในการให้มีส่วนร่วมอย่างหนึ่งคือว่าในแง่หนึ่งก็เป็นที่ปรึกษาที่นำจะดี ให้มาบริหารโดยตรงก็จะลำบาก ให้พระทำหน้าที่ตรวจสอบ ให้พระมาร่วมในฐานะเป็นที่ปรึกษา

13. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรเป็นอิสระดีกว่า ก็ต้องคำนึงถึงความคล่องตัวด้วย แต่ทว่าถ้าไม่สังกัดหน่วยงานราชการ เราก็ต้องมีมูลนิธิสนับสนุน ถ้าสังกัดมูลนิธิก็ขอไปได้ ทำได้ในลักษณะ เป็นอิสระ แต่ว่าอยู่ในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิแห่งใดแห่งหนึ่ง ไม่ให้ขึ้นต่อมูลนิธิโดยตรง แต่เป็นศูนย์ที่อยู่ในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิ ถ้าสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีก็ไม่รู้ว่าความคล่องตัวจะเสียไปหรือไม่ และเขาจะให้เราไปสังกัดหน่วยงานย่อยลงไปนั้น ถ้าสังกัดกรมการศาสนาก็ไม่สะดวก ดังนั้นคิดเห็นควรจะเป็นอิสระ

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่นแหล่งชุมชน หรือไกลจากชุมชนแต่การคมนาคมสะดวก

หลักการก็ต้องเรียกว่า ไมใกล้ไม่ไกล แต่ว่าการคมนาคมสะดวก คือใกล้มากอยู่ในแหล่งชุมชนเกินไปทำให้พลุกพล่าน ทำให้บรรยากาศไม่เหมาะสม บางทีมีปัญหาเกี่ยวกับผู้คนเข้ามาใช้ บางทีไม่ได้สนใจจริง ผ่านเข้ามาเล่น ๆ เห็นมันอยู่ใกล้ทางผ่านเข้ามาดู ทำให้คนอื่นเสียสมาธิ เสียโอกาส ทำให้สถานที่ไม่พล ดังนั้นควรเป็นทำเลที่ค่อนข้างสงบสงัดหน่อย มีกรรมชาติดี ๆ แล้วก็การคมนาคมสะดวก ให้ความรู้สึกสงบ จิตมั่น โนม้ไปหากรรมะได้ ใจมันอยู่กับเรื่องพระพุทธรศาสนาเรื่องทองกรรมะ.

15. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาหรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ

เจ้าหน้าที่ระดับนโยบาย ก็ควรจะมีความรู้คู่เหมือนกันถ้าเป็นเรื่องนโยบาย อย่างน้อยต้องมีผู้ที่เกี่ยวข้องทางพระพุทธศาสนา รวมอยู่ ส่วนกันนั้นก็เอาจริงแล้วแต่ว่าความประสงค์ของเราในการใช้งาน ถ้าเป็นไปได้ส่วนใหญ่ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาจะได้ที่แจ่มกั่นกว่า เพราะถ้าไม่เช่นนั้นจะไม่เข้าใจและเสียเวลามากแล้วที่นี้การพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ก็ไม่ชัดเจน ในเมื่อเขาไม่เข้าใจ ถ้ามันจำเป็นเราไม่สามารถให้ได้หมด คนบางคนมีความสามารถความชำนาญในทางเรื่อง สามารถช่วยงานเราได้ในบางสิ่งบางอย่าง เราก็เอาจริงว่ามีผู้ที่ชำนาญเรื่องนั้นเฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ แม้ว่าเขาจะไม่ค่อยรู้เรื่องพระพุทธศาสนา เราก็ต้องมีคนช่วยดูแลก็คนที่อยู่ในคณะกรรมการ คือว่าคนที่ไม่รู้ที่เราต้องเอาจริงที่เอาจริง ๆ ในด้านนั้นเราต้องอาศัยเขา แต่โดยทั่วไปแล้วเราพยายามไม่เอาคนที่ไม่รู้เรื่องพระพุทธศาสนา เพราะกว่าจะพิจารณาตัดสินใจได้มันก็ยุ่งและเสียเวลา แต่ว่าบางอย่าง ทางที่อาจจะจำเป็นต้องเอาผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อย่างเช่นเรื่องวัตถุดิบชนิด วิชาการบางสาขาที่เกี่ยวข้องกับเราที่ไม่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยตรง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการไม่ค่อยจำเป็นต้องรู้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ควรจะมีรู้อย่างไรจะได้แนะนำผู้มาใช้บริการได้ เช่นเด็ก ๆ มาให้ห้องสมุด ถ้าผู้บริการไม่มีความรู้ก็จะแนะนำเด็กไม่ได้ คนที่จะบริการก็ควรที่จะมีความรู้พอสมควร อย่างน้อยก็ในระดับนั้น ๆ พอจะพูดชักจูงใจทำให้เด็กสนใจมีคำแนะนำให้เขาได้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต ก็ต้องแบ่งส่วนกัน ฝ่ายผลิตงานบางอย่างเป็นเรื่องของการผลิตจริง แต่ไม่ใช่เรื่องของศาสนา แม้ว่าจะเป็นคนนอกแต่ถ้าเขาเกี่ยวข้องเราก็ต้องอาศัยเขาเหมือนกัน แต่ว่าพวกหนึ่งในฝ่ายผลิตนั้นแหละที่จะต้องมีความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา เช่นฝ่ายศึกษาด้านฉบับ ฝ่ายผลิตที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงในเรื่องเนื้อหาสาระ แต่เกี่ยวข้องในด้านรูปแบบวิธีการผลิต แต่อย่างน้อยเราต้องมีคนที่มีความรู้ในด้านพระพุทธศาสนาอยู่ในฝ่ายผลิต

หัวหน้าศูนย์ ก็ควรจะมีรู้อย่างไรหรือไม่ก็ควรจะเป็นคนที่ เราเห็นว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะรับฟังมาก อันนี้อาจจะไปได้ถ้าหากเขามีคุณสมบัติด้านอื่นดี เราต้องอาศัยเขา แต่ถ้าหากว่าเขามีความรู้ด้านอื่นดี ไม่สนใจพระพุทธศาสนาและไม่พร้อมที่จะรับฟัง อันนี้ก็อย่าไปเอาจริง ก็เอาจริงที่พร้อมจะรับฟัง ถ้าหัวหน้าไม่เอาจริง ลูกน้องก็เสียหมด

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้านใดบ้าง

หน่วยงานที่เกี่ยวกับการศึกษา เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน อย่างกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนวกกรมวิชาการ ศึกษาพิเศษและสื่อมวลชนต่าง ๆ นี้ เราควร จะประสานงานเขาไว้ เพราะว่าเราได้ประโยชน์สื่อมวลชนนี้เราก็ได้ ประโยชน์ ออกรายการ หรือว่าได้ข้อมูลจากเขาด้วย

แต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้าน

1. จากเราไปหาเขา เราอาศัยเขาให้เป็นทางแสดงออกของเราก็ได้
2. อาศัยข้อมูลจากเขา เป็นแหล่งที่เราหาข้อมูลก็ได้
3. เป็นส่วนที่เราจะได้อาศัยทางด้านวัสดุบ้างในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
4. กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
5. คณะสงฆ์
6. สำนักเรียนต่าง ๆ สำนักเรียนของพระ
7. สถานศึกษา และสถานประกอบการที่สำคัญ ๆ ด้วย

17. ท่านคิดว่า การเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา จะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

ทำให้เราได้ศูนย์ผสมกลมกลืนครบถ้วนสมบูรณ์ สนองความต้องการของสังคม ใดดี และน่า สังคมได้ดีและก็ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ถ้าไม่มีการวางแผนก็อาจจะทำงานไม่ได้ผลตาม วัตถุประสงค์

18. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของศูนย์ ๆ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

งบประมาณของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ในขณะนี้คนไทยนิยมทำบุญในด้านการ ก่อสร้างมากกว่า เรื่องหนังสือเรื่องความรู้ ได้รับความสนใจน้อย ก็ต้องรณรงค์กันหน่อย อันหนึ่ง คือ ศูนย์นี้ อาจจะอยู่ในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิแห่งหนึ่ง ถ้าอย่างนั้นมูลนิธินั้นก็ เป็นแหล่งทุนใหญ่ นอกจากนั้นเราก็อาจจะขอความร่วมมือ ที่นี้ก็เราไม่ได้เป็นหน่วยราชการ ทางราชการก็สนับสนุน ยาก เราก็อาศัยมูลนิธิต่าง วัตถุประสงค์ ๆ แหล่งทุนจากต่างประเทศเป็นบางส่วน ความเป็นไปได้ ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหนก็อย่างที่ว่า

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรวีธีการอย่างไร

การประเมินผลสำเร็จ และอาจประเมินผลผู้ให้

1. คือสมาชิกและคนที่ให้บริการ
2. พฤติกรรมของผู้ทำงานด้วยตนเอง มีความสุข ความพึงพอใจในการทำงาน มีความสามัคคีกันดีไหม
3. ความเป็นที่รับรู้ ยอมรับของสังคมวงกว้าง

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ชื่อ พระมหาประยูร กมฺมจิตฺโต

ตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์

วันที่ 24 ธันวาคม 2531

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไร ควรที่จะริบเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

1. เป็นแหล่งให้ความรู้ในการค้นคว้าที่เป็นระบบ อย่างเช่น นักวิชาการภายนอกจะค้นคว้าอะไร เขาก็จะอาศัยแหล่งนี้ได้ หรือประชาชนทั่วไปที่ไปศึกษาภาคการศึกษาเพิ่มเติม หรือผู้เริ่มต้นก็สามารถจะอาศัยได้เช่นเดียวกัน แต่ควรเน้นนักวิชาการเป็นที่สำคัญแล้วก็ต่อมาก็คือ สำหรับคนที่สนใจทั่ว ๆ ไป ประชาชนทั่วไป แม้ชาวต่างประเทศก็ตาม

2. ให้คำปรึกษาหรือบริการคำแนะนำและเสาะหาข้อมูลในการค้นคว้าด้วย เช่นทางที่เราจะค้นเรื่องนั้นเรื่องนี้ เราก้อาจให้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยได้ หรือจะค้นได้ที่ไหน อย่างไร ถ้าหากว่าที่นี้ข้อมูลยังไม่มียางที่เราอาจจะ Link กับอีกที่หนึ่ง ต่อโยงเหมือนคล้ายในต่างประเทศ

3. เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทศาสนาทั้งหมด บางทีเขาอาจจะไม่ให้เพราะเก่ามาก แต่ตำราเก่าสมัยโบราณควรที่จะเก็บไว้ เพราะสักวันหนึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และอาจจะต้องนำออกมาให้ เช่น หนังสือโบราณ หนังสือภาษาสันสกฤต ฯลฯ รวมกระทั่งสื่อต่าง ๆ เทป วีดีโอ ภาพยนตร์ เพื่อการวิจัยหรือค้นคว้าที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สำหรับเรื่องที่ว่าควรที่จะริบเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นนั้น คิดว่ามันยังไม่ต้องริบเร่ง แต่ต้องเป็นโครงการของเราที่จะต้องทำ วางแผนเอาไว้ แล้วค่อยๆพัฒนา Concept นี้ไปเรื่อยๆ แม้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังกระจายกันอยู่ แต่ก็รู้แหล่งเช่น จะศึกษาเรื่องนี้เราก็ไปแหล่งนั้นแหล่งโน้น ไปที่มหิดล ไปที่วัดมหาธาตุ ละครต่าง ๆ เพราะฉะนั้นเป็นไปได้ที่จะสร้างศูนย์รวมกันขึ้น แต่คำนึงเรื่องทุนและประโยชน์ที่จะได้รับจะริบเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่ มันก็ต้องค่อยๆ เป็นค่อยไป ค่อย ๆ พัฒนา

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

ควรมีลักษณะ User Orientation มีหลายอย่าง สิ่งพิมพ์ ก็ต้องมี ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ก็มีเทป สไลด์ วิดีโอ ภาพยนตร์ และกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับศาสนา ห้องฝึกสมาธิ ห้องประชุม ฯลฯ สมมุติว่าช่วงนี้อาจจะดูเรื่องพระเวสสันดร ที่ก็มี กิจกรรมทางศาสนาทางแห่งศาลาประชุม กันในต่างประเทศเราก็เก็บมาได้ พระไตรปิฎกที่เราบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์แล้ว ก็ควรจะ มี และก็ไม่ใช้เฉพาะเรื่องพระไตรปิฎก หนังสืออื่นที่เกี่ยวกับพระพุทธรศาสนา เราก็ใส่เข้าไป ในคอมพิวเตอร์ได้ ค้นคว้าเพิ่มเติมได้ เหมือนกับระบบวิชาการอื่นที่เขาทำ

การให้บริการในแต่ละด้าน เช่น ให้ความรู้ ให้ยืม ให้มาอ่าน ให้มาค้นคว้า มันก็เริ่ม ตั้งแต่สมมุติว่าถ้าเราทำเป็นโครงการใหญ่ ๆ จริงๆ มันก็ต้องช่วยเหลือ ไม่ใช่แค่เพียงอยู่เฉย ๆ และให้ของยืมอย่างเดียว มันก็ต้องมีการแนะนำ ถ้าจะค้นเรื่องอะไร จะต้องบอกชัดเจนว่ามี อะไรบ้างในที่นี้ เราให้บริการด้านไหน อย่างไร มีอะไรเราควรให้ Information ในเรื่องนี้ ด้วย เสร็จแล้วเราก็ขยายให้กว้างออกไปในเรื่องการค้นหนังสือว่าจะทำอย่างไร การทำสำเนา (Copy) เทป วิดีโอเทปในเรื่องที่เขาต้องการซึ่งเราอาจจะคิดค่าตอบแทนในลักษณะอื่น ๆ ที่ เราทำได้ โดยสรุปแล้ว การบริการที่ให้ ก็คือ การให้ยืม และถ้าอยู่ห่างไกลเราก็อาจจะถ่าย เอกสารให้ หนังสือบางเล่มที่หายาก วิดีโอ เขาอยากจะได้ไปเลยเราก็ถ่ายสำเนา (Copy) ให้ สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ก็คือ หากคนที่บรรยายในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ถ้าเขาอยากจะรู้ในเรื่อง ของอะไรก็ตาม ก็อาจจะมีการพูดคุยที่นั่น ซึ่งอาจจะช่วยบรรยาย

สรุป ออกคู่มือ มีหลาย ๆ ด้าน ด้านสมาธิ ตั้งกลุ่ม จัดสัมมนา ซึ่งล้มทั้งยืนไป ก็มี ห้องสมาธิ ห้องอ่าน ห้องค้นคว้า เป็นมุม ๆ

อาจแบ่งผู้รับบริการออก เช่น เป็นสมาธิหรือไม่ ก็ได้รับบริการต่างกัน หรือมีบริการ พิเศษสำหรับคนที่มาจากที่ไกลๆ และมีกลุ่มการศึกษาวรรณกรรมพุทธศาสนาเข้ามาคล้ายๆกับสัมมนา ก็สามารถใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางจากศูนย์นี้ได้

3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง

การให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรศาสนา ก็คือใช้เป็นสถานที่ค้นคว้า ปฏิบัติ ผลค้นคว้าปฏิบัติแล้ว เกิดสงสัย อาจจัดกลุ่มสัมมนากัน นอกจากนั้นแล้วก็ให้บริการห้องสมุด ให้ บริการด้านปฐมนิเทศการให้บริการในเรื่องของการให้ยืม ให้บริการช่วยเหลือหรือทำสำเนาให้ ถ่ายเอกสารให้

ถ้าเป็นไปได้ก็มีผลดีวารสารของตนเอง อาจจะประมวลสรุปความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งได้จากหนังสือใหม่ ๆ อาจจะมีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับศาสนา หรือหนังสืออะไรใหม่ ๆ ดี ๆ อาจจะสรุปใจความให้ ใครสนใจจะค้นคว้าเรื่องอะไรก็ตาม หรือแม้แต่เรามีเรื่องอะไรใหม่ ๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาออกมา เราก็แนะนำกันไปในด้านนั้น

4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตสื่อทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ควรมีไหม ถ้ามีควรถูกให้บริการอย่างไร

อันดับแรกคือการรวบรวมให้มากที่สุด อันนี้คือสิ่งที่ทุกคนต้องการรวบรวมสิ่งที่เขาทำได้ แล้วให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และก็ไม่ใช่เฉพาะแต่ในเรื่องพระพุทธรูปศาสนาเท่านั้น แต่ในเรื่องของการเปรียบเทียบกับศาสนาอื่นที่เขามองพระพุทธรูปศาสนา และก็ไม่ใช่เฉพาะแต่เรื่องที่เป็นหนังสือเท่านั้น ส่วนที่เป็นภาพยนตร์ บางอย่างบางเรื่อง เราอยากรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่น เราน่าจะมีโอกาสรู้ว่าถ้าภาพยนตร์ทางศาสนาเขาสร้างขึ้นมาอย่างไร หรือในด้านที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ หรือสิ่งที่หาที่ไหนไม่ได้ เราก็อาจจะหาได้จากศูนย์นี้ คือว่าศูนย์ฯ จะมีในสิ่งที่คนอื่นเขาไม่มีด้วย

การผลิตเป็นก้าวที่ 2 ถ้าจะผลิตเองหมายความว่าในตอนนี้เราต้องเป็นแหล่งที่คลุมที่มากพอสมควรแล้ว งานหลักจริง ๆ คือรวบรวมสิ่งที่เขาทำได้แล้ว บางทีถ้าเราผลิตเองเราก็เสียเวลา หน้าที่ในการผลิตเป็นของที่โน่น ที่นี้ หน้าที่ของเราคือการ ลีบ เสาะ แสวงหา รวบรวม คือพูดง่าย ๆ ว่าเมื่อไรที่เราทำหน้าที่นี้สมบูรณ์แล้ว ไม่มีใครผลิตแล้ว หรือเรามีกำลังมากพอ แต่ว่าถ้าตั้งขึ้นมาในรอบ 5 ปี แล้วรวบรวมให้หมดทั้งประเทศไทยก็ยากแล้ว แล้วก็อยู่ในต่างประเทศอีก เพราะถ้าเราผลิตเอง ดีไม่ดี เราก็ต้องทุ่มเวลา ทุ่มทุนให้กับเรื่องนี้ แต่เราอาจจะมีการผลิตภายในเองบ้าง โดยเฉพาะในลักษณะของ Information เช่น เราอาจจะพิมพ์หนังสือในเรื่องเกี่ยวกับการบอกแก่ผู้ที่จะมาใช้ ว่าเรามีอะไรให้บริการเขาบ้าง อาจจะออกในลักษณะของการแนะนำหนังสือใหม่ในเนื้อหาสาระที่คนอื่นเขาทำไปแล้วเป็นลักษณะที่คลุมทั่วสาร

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอาจจะ เป็นครั้งคราว หรือเป็นประจำ และ โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

การจัดกิจกรรมของศูนย์ เนื่องจากว่าเราจะตั้งเอกลักษณ์จุดเด่นของศูนย์ว่าจะมีศักยภาพในด้านไหน ซึ่งหน่วยอื่นเขาไม่มี เราก็ให้จุดเด่นนั้นให้เป็นประโยชน์

สมมุติว่าในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา มาฆบูชา แล้วเรามีอุปกรณ์หลายอย่าง สิ่งนิมฟ์ก็มี ไม่ใช่สิ่งนิมฟ์ก็มี โดยเฉพาะในด้านที่ไม่ใช่สิ่งนิมฟ์จะดึงคนได้มาก ถ้าเราเอาภาพยนตร์เกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาใหม่ ๆ เข้ามา บางทีอาจจะไปดูที่โรงภาพยนตร์ไม่ได้ นกถึงวันสำคัญทางศาสนา เราก็อาจเปิดให้ชมฟรี หรือเราอาจจะเอาภาพยนตร์เก่า ๆ เช่นภาพยนตร์ชาวตำ เรื่ององคूसิมล ที่อินเดียสร้างไว้ หาดูที่ไหนไม่ได้แล้ว คนรุ่นหลังอยากดูองคूसิมลก็หาดูไม่ได้ เราก็เอาภาพยนตร์เหล่านี้มาฉายในศูนย์วิทยบริการ และให้ดูเป็นครั้งคราว อาจจะให้มีการพูดอภิปราย เนื้อหาสาระที่พูดไว้อาจจะจัดกิจกรรมก็ได้ ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีการอภิปราย มีหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาต่าง ๆ หนังสือเก่า ๆ ของท่านผู้รู้ในวงการศาสนา วิดีโอ สไลด์ จัดนิทรรศการ เพราะศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาจะมีทุกอย่างพร้อม สถานที่มีกมลสมาธิ ในด้านสิ่งนิมฟ์ก็มี เช่น หนังสือพระพุทธรูปศาสนา ๆ และไม่ใช่เราทำเฉพาะวันวิสาขบูชาอย่างเดียว

สมมุติว่าเราจะทำกิจกรรมอะไรก็ตามเราจะต้องคำนึงถึงศักยภาพของเราที่มี ถึงวันสำคัญทางศาสนา เช่น มาฆบูชา วิสาขบูชา นั้นเราก็เอาพระพุทธรูปเจ้าเป็นศูนย์กลาง พระพุทธรูปพระธรรม พระสงฆ์

สรุป จัดอภิปราย การแสดงนิทรรศการ ฉายสไลด์ ฉายภาพยนตร์ และมีการสัมมนาทางวิชาการด้วย นอกจากนั้นอาจจะนำเอาไปผลิตเป็นหนังสือ อาจจะเอามาขายอีก

6. ท่านคิดว่า การให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ควรจะมีลักษณะใด อะไรบ้าง

1. สิ่งนิมฟ์รายสัปดาห์ ไม่ใช่แต่เพียงแนะนำอย่างเดี่ยว คล้าย ๆ กับเป็น Catalog เลยว่า หนังสือในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา มีอะไรบ้างที่ส่งมาจากห้องสมุดต่าง ๆ หรือแหล่งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งเผื่อว่าถ้าเขาจะค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร เราอาจทำเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น เกี่ยวกับ พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกาต่าง ๆ ว่ามีกี่เล่ม ๆ ทำเป็นบัญชีไว้ ก็เป็น Information ว่า ถ้าอยากจะค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หาได้ที่ไหน หรือบางเรื่องที่เขาอยากจะทำค้นเขาก็ไม่แน่ใจว่าจะมีหรือเปล่านั้น จะหาได้ที่ไหน เรามี Catalog เลยว่าหนังสือที่เข้ามาทั้งหมดในช่วงนี้มีหนังสืออะไรบ้าง แล้วต่อไปก็ออกไปทุกปีว่า หนังสือที่เข้าใหม่ว่ามีเรื่องอะไรบ้าง ในเรื่องของอุปกรณ์อันอื่นก็จะมี วิดีโอ เทป เรามี List. ออกไป ให้เขาเห็นว่าเรามีข่าวสารเพิ่มเติมออกไปในแต่ละปีและต่อไปเล่มก็จะเล็กลง

2. ในด้านพระพุทธรูปศาสนา บางทีมีสัมมนา การประชุม เราอาจจะช่วยในลักษณะการเป็นวิทยากรประจำ คล้าย ๆ กับเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ ให้คำตอบที่เป็นไปได้ หรือถ้า

หากว่ามีปัญหาเรื่องนี้ เราก็อาจจะเสนอข้อเสนอแนะแก้ปัญหาให้ ในลักษณะที่เหมือนกับเป็น Resource Person ด้วย และ Resource Person ก็อยู่ใน Resource Center คิดว่าในด้านพระพุทธรูปศาสนา คนที่มีความรู้ดี ๆ ที่เกษียณอายุไปแล้วอาจจะมาทำงานในบางเวลาให้แก่ศูนย์

3. คอมพิวเตอร์ที่ใช้ก็ไม่ควรที่จะซับซ้อนมากนัก พอที่คนรู้เรื่องและผลที่จะให้ได้ แนะนำวิธีใช้ให้เขา แล้ววิดีโอเนี่ยมันก็ต้องมีเครื่องตั้งไว้ในห้องของเขาที่จะดูได้ในที่ศูนย์นั้นเลย ไม่ใช่ต้องไปดูที่อื่น มีห้องดูสไลด์ มีแผ่นใส มีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะสำหรับการบรรยาย อุปกรณ์เหล่านี้ต้องมีพร้อมในแต่ละมุม แต่ละห้อง

7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร

พระควรจะต้องได้รับการบริการ ข้าราชการ ก็มีนักศึกษา ครูบาอาจารย์มหาวิทยาลัย และกลุ่มชาวบ้านทั่ว ๆ ไปที่มารับบริการ จะดูสไลด์ ดูภาพยนตร์ และเด็ก ๆ ก็จะต้องง่าย ๆ ก่อน บางทีเราจะทำอะไร โดยเฉพาะกับเด็ก ๆ เราต้องทำให้น่าสนใจ เช่น เขาอยากจะรู้เกี่ยวกับประเทศอินเดีย เกี่ยวกับพุทธประวัติ ว่าพระพุทธรูปเจ้าประสูติที่ไหน เราก็มีแผนที่ใหญ่ เวลาเรากดปุ่มแล้วไฟก็จะกระพริบไปตามที่เราต้องการทราบปัญหาในเรื่องที่เราสนใจ

ชาวต่างประเทศที่มีคนคิดว่าเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาในประเทศไทย เขาก็ควรที่จะได้รับประโยชน์ด้วย และบางทีก็เป็นประโยชน์กับศาสนาอื่นเหมือนกัน บางทีเขาอยากจะรู้เกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาประมุขสัมมนา อาจจะมาใช้สถานที่มาประชุมกัน และก็ถ้าใครอยากจะได้ศึกษาพระพุทธรูปศาสนาเราก็ให้บริการ และยังให้บริการแก่ห้องสมุดอื่น ๆ บางทีถ้าเรามีบางสิ่งบางอย่างหลายสำเนา หลายชิ้น เราอาจจะให้ห้องสมุดอื่นมายืมคล้าย ๆ กับการยืมระหว่างห้องสมุด

ศูนย์นี้คล้าย ๆ กับห้องสมุดอย่างหนึ่งในแง่ที่ให้เขาใช้ได้ อันไหนที่จะต้องให้ค้างคืน เราก็ไม่ให้ยืมออก บางทีตำราสำคัญ ๆ ที่เป็นคัมภีร์ทางพระพุทธรูปศาสนาที่เป็นภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส เราก็ไม่มี และที่ห้องสมุดเขาก็ไม่กล้าที่จะลงทุนซื้อเอาไว้ เพราะเขาต้องไปซื้อหนังสือ ตำราวิชาอื่น ๆ เขาก็จะไม่มาทูลให้กับหนังสือทางพระพุทธรูปศาสนาแฉ่ง ๆ แต่ถ้าเรามีศูนย์เราสามารถทำได้ อย่างหนังสือของท่านพุทธทาสที่แปลเป็นภาษาเยอรมัน เราก็ไม่รู้ เราเก็บผลงานของนักปราชญ์ในประเทศไทยเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาที่แปลเป็นภาษาอื่น มองในแง่หนึ่งเป็นหลักหมะ Exhibition ให้ความรู้ มองอีกในแง่หนึ่งก็เหมือนกับหอจดหมายเหตุที่เก็บรวบรวมตำรา คัมภีร์ ที่อยู่ในต่างประเทศและยังเก็บตำราเก่า ๆ ที่ยังไม่แปล ซึ่งต่อไปเราอาจจะแปลและออกมานิพนธ์ก็ได้ถ้าหากที่อื่นเขาไม่ทำ เหมือนกับหอสมุดแห่งชาติเขาทำเกี่ยวกับเรื่องหนังสือโบราณแต่นั้นเป็นในวิชาอื่น

8. ท่านคิดว่า การอ่านบทความและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างที่จะทำให้การบริการของศูนย์เป็นไปได้อย่างดี

สิ่งอำนวยความสะดวกมันก็ต้องมีห้องมีอะไรต่าง ๆ ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน ต้องกันกว่าเก็บหนังสืออุปกรณ์ต่าง ๆ มีคุณครูที่เหมาะสม

สิ่งที่อำนวยความสะดวกสำหรับคนที่มาใช้ ก็ต้องดูว่าถ้าเขาจะศึกษาค้นคว้าในศูนย์ มันก็ต้องมีความสะดวกที่ได้รับคือการ references อย่างน้อยถ้าเราอยากจะทำเรื่องนี้ เรามันหาได้ที่ไหน เราก็มีบริการตอบคำถาม หรืออาจจะดูจากคอมพิวเตอร์ก็ได้ ถ้าเราบันทึกตำรา หัวข้อ ใครแต่ง ลงในคอมพิวเตอร์ บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ทั้งหมด บางทีอาจจะมีการเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในศูนย์ อันนี้สะดวกในการค้นคว้า

ความสะดวกในการเป็นสมาชิกด้วยจะได้รับการบริการที่รวดเร็ว สำหรับคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เขามาค้นคว้าชั่วคราวมีโอกาสให้เขามีห้องสำหรับค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ได้เหมือนกัน สิ่งอำนวยความสะดวกยกเว้น เช่น เครื่องฉายภาพตามศีรษะ การที่พระภิกษุชาวต่างชาติให้การบริการของศูนย์ บางทีมันก็ไม่สำคัญเท่าไร ข้อสำคัญ อย่างเช่น การปฏิบัติต่าง ๆ มีบุคลากร ที่ทำหน้าที่ ช่วยเป็นพี่เลี้ยงแนะนำในการสัมมนา มีห้องประชุมอะไรต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีหนังสือ

9. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อย่างไร จะได้อีกที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

คุณสมบัติของสมบัติของสื่อ สื่อจะต้องตรงกับความต้องการ ควรจะมีทุกประเภท หัวข้อเรื่อง (Subject) เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเราตั้งเป้าหมายไว้เลยว่าเราจะมีทั้งหมด ไม่ใช่เจาะจงว่า เราจะมีเฉพาะด้านนั้น ด้านนี้ ข้อสำคัญก็คือว่า ไม่ว่าจะคนมาศึกษาพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะในด้านไหน ในด้านสังคมหรือแม้กระทั่งในเรื่อง Applied ในเรื่องของ Pure Buddhism อะไรต่าง ๆ ควรจะเป็นโครงการเลยว่า เราจะเป็นศูนย์รวมข้อมูลทั้งหมด

วิธีการคัดเลือก เราจะต้องรู้ว่า มีอะไรให้เราเลือก ซึ่งเราจะต้องทำ Survey ดูวิธีง่ายที่สุด คือดูจากห้องสมุดต่าง ๆ ว่า ห้องสมุดต่าง ๆ ที่ใหญ่ ๆ มีหนังสือพระพุทธศาสนาอะไรบ้าง อย่างน้อยก็ให้ทำตามเขา และหาซื้อได้จากที่ไหนถ้าหากมันหมดแล้ว และในส่วนของคุณปกรณอื่น คิดว่าในช่วงต้นเราจะต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ถ้าเราทราบว่าที่ไหนเก็บไว้เราก็ติดต่อและเก็บรวบรวมไว้ แล้วเราก็มาคัดเลือกกันว่า บางเรื่องบางอย่าง ถ้ามีที่กันหลายเรื่องสร้างกันหลายแห่ง ซึ่งบางทีมันก็เลอะเลือนกันไป เราจะเลือกอันไหน

นอกจากนั้นแล้ว เราดูว่าตรงกับความต้องการของเราหรือไม่ เราจะต้องดูว่า เราให้บริการใคร ให้บริการนักศึกษามหาวิทยาลัย ก็ต้องดูว่าเขาเรียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร ถ้าให้บริการพระ พระก็สนใจในเรื่องที่ต้องใช้ในการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ มีที่วิชา ต้องการวิชาไหนบ้าง ถ้าให้บริการชาวต่างประเทศ ก็ต้องดูว่าเขาสนใจเรื่องอะไร

สรุป ทั้งหมดนี้ก็ต้องดูกลุ่มเป้าหมาย แล้วสำรวจว่าเขาต้องการอะไร

10. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่มีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ

1. มีที่เก็บหนังสือ เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. ที่ให้บริการ ที่จ่าย - รับ

3. มีคล้าย ๆ กับเป็นห้องโถง Orientation แสดงหนังสือใหม่ เมื่อกเขาเข้ามาก็จะดูว่ามีหนังสืออะไรที่ออกใหม่ มีโต๊ะเคาท์เตอร์ต้อนรับ มีที่อ่านหนังสือ มีที่ดูสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ วิดีโอเทป มีห้องประชุม สัมมนา ห้องฝึกสมาธิ และมีห้องสำหรับนักวิจัยที่มาอยู่ยาวนานๆ อ่านเฉพาะส่วนตัว ถ้าเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ก็อาจจะมีห้องเก็บคอมพิวเตอร์ ถ้าดูตามส่วนแล้วเปอร์เซ็นต์ที่พระเข้ามาใช้บริการก็มีเหมือนกัน ก็อาจจะมีห้องสำหรับพระ ถ้าหากจะยืมหนังสือก็อาจจะมีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับพระ

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาได้คล่องมีประสิทธิภาพ ควรมีวิธีการอย่างไร

การบริหารน่าจะมีลักษณะคล้ายๆกับการบริหารห้องสมุดใหญ่ ๆ ซึ่งจะต้องมีผู้กำนวยการ บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่เป็นหน่วย ๆ ไป แบ่งเป็นฝ่าย ๆ อาจแบ่งเป็น ผู้กำนวยการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ แบ่งเจ้าหน้าที่เป็นแผนก ๆ ไป

เราอาจจะทำเป็นหน่วยงานอิสระ ซึ่งอาจจะเป็นมูลนิธิก็ได้ ไม่ต้องสังกัดหน่วยงานของรัฐบาล เป็นองค์กรอิสระ มีเงินทุนเป็นของตัวเอง เราต้องมีผู้ดูแล มีผู้จัดการ แล้วต้องเลาคนที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ อย่างเช่น ไม่ใช่ใครก็ได้มาทำในเรื่องหนังสือ มันก็ต้องเลาคนที่เรียนทางด้านบรรณารักษ์ หรือทางด้านโสตทัศนศึกษา รู้จักใช้อุปกรณ์

ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษาควรจะมีกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ส่วนใหญ่ผู้มาใช้บริการ คือ นักศึกษา นักวิจัย นักค้นคว้า ก็คือคนที่อยากจะได้เรียนให้มันลึกซึ้งลงไป พวกนี้เป็นนักวิชาการ ถ้าพูดถึงชาวบ้านทั่วไป เขามีความสนใจในหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ ความรู้ที่เป็นระเบียบวิชาการ เป็นประเภทงานวิจัย จะต้องหาให้มากที่สุด

พระภิกษุควรเข้ามาในรูปของการให้คำปรึกษาเป็น Advisory board ในลักษณะเป็นกรรมการที่ปรึกษา มีเข้ามาเป็นโครงการ สมมติว่าเราจะเลือกสื่อเกี่ยวกับ พระพุทธรักษาอย่างไร เราก็เชิญพระมาร่วมในลักษณะของคณะกรรมการนโยบาย ควบคุมดูแล

สรุป ควรให้พระเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เพราะว่าเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย และพระภิกษุตรวจสอบในเรื่องของวิชาการว่าเป็นพระพุทธรักษาจริงหรือเปล่า เพราะว่าเราว่าสวบางคนที่อาจจะไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ คืออย่างน้อยพระก็ควรจะมีส่วนเข้ามาตรวจสอบ เป็นที่ปรึกษา

13. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไม่เห็นด้วย ถ้าสังกัดกรมการศาสนา หรือกรมศิลปากร หอสมุดแห่งชาติ ถ้าให้สังกัดหน่วยราชการจะมีส่วนดีในการสัมพันธ์กับหน่วยราชการได้โดยสะดวก อาจจะสังกัดในลักษณะเดียวกับเป็นศูนย์ฯ แบบหอสมุดแห่งชาติ แต่ความคล่องตัวในการทำงานไม่มี ควรเป็นหน่วยงานอิสระ ถ้าเอาเอกชนมาทำ คิดว่ามันจะมีความกระตือรือร้น ทำงานได้ดีกว่า คือในเรื่องของเอกชน ถ้าคนไหนไม่เหมาะสม ก็สามารถโยกย้าย เปลี่ยนแปลง

เห็นว่าควรตั้งในลักษณะเอกชน เอกชนก็มีส่วนดีที่ว่าเราสามารถที่จะเอาหน่วยงานราชการหลายหน่วยเข้ามาร่วม คนจากหลาย ๆ วัด หลาย ๆ แห่ง มาร่วมในลักษณะที่ว่า มีมูลนิธิเป็นของตนเอง มีเจ้าหน้าที่บริหารงานมาจากหลายแห่ง หลายฝ่าย หลายวัด เพราะฉะนั้น ควรเป็นอิสระ

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่นแหล่งชุมชน หรือไกลจากชุมชน แต่การคมนาคมสะดวก

ควรตั้งอยู่แถวชานเมือง มีที่จอดรถ มีบรรยากาศที่ดี มีการคมนาคมสะดวก อยู่แถวชานเมืองสะดวกในการก่อสร้าง ในการขยายให้ใหญ่โตต่อไปในอนาคต และก็ไม่ต้องมีการไปใช้สถานที่ของใคร เราจะสร้างให้มันใหญ่

สถานที่ ถ้าไกลเกินไป ก็ไม่ค่อยมีคนอยากไป และก็ไม่ควรอยู่ในกลางเมือง ความสงบ ไม่มี ลึกทึบ มีปัญหาในเรื่องที่จอดรถ

15. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาหรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ

ผู้อำนวยการศูนย์ ชำนาญในเรื่องของการบริหาร การจัดการ การสั่งการ มนุษยสัมพันธ์ดี เป็นผู้คุณโยทาย จะต้องมีความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างมากทีเดียว เพราะว่าจะคณะกรรมการนโยบายทำได้ผลอย่างไรเขาสามารถตรวจสอบได้

หัวหน้าศูนย์ เป็นผู้บริหาร ต้องมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา แต่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้มาก และจะมีคณะกรรมการนโยบายเป็นที่ปรึกษาในการทำงาน เพื่อที่จะให้งานบรรลุเป้าหมาย

ฝ่ายผลิต ก็จะมีหลายฝ่าย ฝ่ายที่เขียนเรื่อง ฝ่ายที่ตัดต่อ ฝ่ายที่เขียนบท ผู้ที่เขียนเรื่องโดยตรง คนสร้าง จะต้องมีความรู้มาก ส่วนผู้ที่ตัดต่อ(ช่างเทคนิค) เจ้าหน้าที่คุมเครื่องมือ ไม่จำเป็นต้องรู้มาก

ฝ่ายบริการ อย่างน้อยต้องมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในด้านหนังสือเล่มนี้ เล่มนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง จะไปหาที่ไหน มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาบาลีบ้าง ฝ่ายบริการจะต้องสัมพันธ์กับคนมาก จะต้องมีความอดทน เอาธรรมะมาใช้

ฝ่ายธุรการ ทำงานภายใน มีผลจลหมายติดต่อกัน คัดเลือกอุปกรณ์ จะต้องมีความรู้ทางด้านศาสนาพอสมควร

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วย เพื่อความร่วมมือในด้านใดบ้าง

1. ในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งที่มา แหล่งที่ผลิตอุปกรณ์ ผลิตสื่อ แหล่งห้องสมุดต่าง ๆ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อที่เราจะได้รู้ว่า มีแหล่งวัสดุอุปกรณ์อยู่ที่ตรงไหน
 2. กรมการศาสนา หน่วยราชการ
 3. ประสานสัมพันธ์กับวัด พระ ทางคณะสงฆ์
 4. มหาวิทยาลัยสงฆ์
- ประสานสัมพันธ์กับหน่วยราชการถึงระดับกรมก็พอ

17. ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปจะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

การเตรียมการที่ดี เราจะมีทุน เราจะรู้ว่าเราจะมีทิศทางอย่างไร การเตรียมในเหมือนกันวางแผนโครงการว่า เราจะสร้างแล้วนะ สร้างให้คนสนใจสนุนในเรื่องทุน หาสถานที่ หาวัสดุอุปกรณ์ ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และไม่ใช่สิ่งพิมพ์ว่าจะเอามาจากที่ไหน อย่างไร มีศูนย์กลางการติดต่อที่แน่ชัด

18. ท่านคิดว่างานประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ ฯ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

งบประมาณรายได้ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป งบประมาณจริง ๆ ก็จะมาในหลายรูปแบบ ถ้าตั้งในแบบมูลนิธิก็จะได้จากการบริจาค ซึ่งคนบริจาคนี้ถ้าเราออก วัตถุประสงค์ก็จะได้เงินจากวัด หรือมาจากศาสนสมบัติกลาง อันนี้จะทำให้เราผูกพันใกล้ชิดกับกรมศาสนา อาจจะเป็นเงินช่วยเหลือก็ได้ ซึ่งศาสนสงฆ์เขาไปรวมเงินไปไว้ที่เดียว

1. การบริจาค ถ้าตั้งในรูปของมูลนิธิ ซึ่งการบริจาคถ้าเราออกวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเราก็จะได้จากวัด ถ้าเราคิดว่าเป็นงานเผยแพร่พระพุทธรูปศาสนา
2. มาจากศาสนสมบัติกลาง อันนี้จะทำให้เราเข้าไปอยู่กับกรมการศาสนา อาจจะได้รับเงินมาในรูปเงินช่วยเหลือก็ได้ ซึ่งเป็นเงินที่คณะสงฆ์เขาไปรวมไว้ที่เดียว
3. รับบริจาคจากมูลนิธิอื่น แต่เราอาจจะขอเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศได้ บางที่อาจจะได้เงินช่วยเหลือมากกว่าภายในประเทศเสียอีก
4. งบประมาณจากรัฐบาล

5. คิดค่าบริการจากสมาชิก ผู้มาใช้บริการ อาจจะได้ค่าบำรุงศูนย์
วิทยบริการที่เดียวเลขก็ได้ (ความเป็นไปได้มีมาก เพียงแต่หาคนริเริ่มเท่านั้น ที่สำคัญ
ให้เขามีศรัทธาว่าทำจริงๆ เอาเงินเขาไปทำจริงๆเท่านั้น)

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรรีใช้วิธีการอย่างไร

ประเมินจากผู้มาใช้บริการ

สาขาด้านผู้มาใช้บริการใช้ด้านไหนอย่างไรมาก บางที่สร้างไว้แต่ไม่มีใครมาใช้เลย
ก็ล้มเหลวหนึ่งประการหนึ่ง แบบสอบถาม ความพอใจ การบริการนี้พอแล้วหรือยัง ยังต้องการ
บริการในด้านใดอีก อยากให้พัฒนาไปในรูปใด

ผลสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ชื่อ พระมโน เมตตาทนุโท ปริญญาโท ทางด้านบาลี-สันสกฤต มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด
วันที่ 14 มกราคม 2532

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง ควรที่จะรับแรงดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

ให้บริการความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา โดยไม่เกี่ยวกับเรื่องนิกายหนึ่งนิกายใด ทั้งพระภิกษุและฆราวาสสามารถใช้บริการได้เช่นกัน ให้ความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทยให้ชาวต่างประเทศทราบ และพระพุทธศาสนาต่างประเทศให้ชาวพุทธในประเทศไทยทราบ ถ้าชาวต่างประเทศมาใช้บริการเขาก็จะมีความรู้พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ชาวไทยมาใช้ก็จะมีความรู้พระพุทธศาสนาต่างประเทศและในประเทศไทยด้วย

หน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาอย่างน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยว่า มีการจัดอบรมหรือไม่ มีการให้ความรู้ในระดับแค่ไหน หรือจะกลายเป็นศูนย์ข้อมูลเฉย ๆ ใครทักข้อมูลมาเราก็ให้ไป มีการให้บริการด้านการฝึกปฏิบัติธรรมหรือไม่ ควรที่จะรับแรงดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าถ้าตั้งเร็วก็ยิ่งดี

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

ทางด้านห้องสมุด ผลิตหนังสือ เทปธรรมะของพระอาจารย์ต่าง ๆ หนังสือกรรมะในประเทศไทย และต่างประเทศ สารคดีพระพุทธศาสนาของประเทศต่าง ๆ เล่ามารวมอยู่แห่งเดียว มี research unit เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และต่างประเทศ

เป้าหมายในการให้บริการก็มี การจัด course อบรม งานวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จะต้องมีการมีทุน มีทีมงาน ที่คิดว่าพระพุทธศาสนาทั้งภายในและต่างประเทศ ให้บริการยืมหนังสือในศูนย์ฯ

เสริมความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับศาสนาอื่น ในการตั้งเป็นหน่วยงานพิเศษคล้ายๆ ศูนย์นี้ เป็นตัวแทนของพระพุทธรูปศาสนาในการที่จะรู้จักกับศาสนาอื่น ทำกิจกรรมร่วมกัน

การบริการในแต่ละด้าน เช่น ห้างสมุด เทป ข้อมูลต่าง ๆ จากคอมพิวเตอร์ ข้อมูลเกี่ยวกับวัดต่าง ๆ แล้วแต่ที่เราจะเอาแค่ไหน เอาเรื่องเกี่ยวกับสาระทางธรรมะก็ได้ ประวัติพระพุทธรูปศาสนา แผนที่อินเดียสมัยโบราณ พระพุทธรูปศาสนาในยุคต่าง ๆ กระจายตัวกันอย่างไร ไปอยู่ในประเทศไทยบ้างอย่างไร เกี่ยวกับคำสอนในหนังสือของนิกายต่าง ๆ ทางพระพุทธรูปศาสนา เป็นอย่างไรบ้าง สอนต่างกันอย่างไร

3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง

การให้บริการด้านความรู้ และให้ยืมหนังสือธรรมะ การตอบคำถามในเรื่องต่าง ๆ การจัดอบรม จัดบริการต่าง ๆ

4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตโฮตทัศน์วัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนา ควรมีไหม ถ้ามีควรให้บริการอย่างไร

ถ้ามีการให้บริการผลิตด้วยก็ดี การให้บริการในศูนย์ฯ ควรให้บริการเป็นห้องสมุด เทป วีดีโอ

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูปศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอาจจะเป็นครั้งคราว หรือเป็นประจำ และโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

จัดนิทรรศการต่าง ๆ ทางพระพุทธรูปศาสนา จัดอบรมภาคฤดูร้อน พระภิกษุ สามเณร และการอบรมสำหรับฆราวาส เด็กนักเรียนชั้นต่าง ๆ จัดให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธรูปศาสนา และจะได้รู้จักกับศาสนาอื่นด้วย จัดรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ การตอบปัญหาธรรมะ จัดแข่งขันเล่านิทานชาดก สัมมนาในระดับต่าง ๆ

ในวันสำคัญทางศาสนา ให้พระมาเทศน์ มีนิทรรศการ ออกรายการทางโทรทัศน์ รายการวิทยุ หนังสือพิมพ์ของตัวเอง การออกวารสารเผยแพร่ข่าวสารทางพระพุทธรูปศาสนา การพิมพ์หนังสือ บทความความสำคัญทางพระพุทธรูปศาสนา ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา

6. ท่านคิดว่า การให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป ควรจะมีลักษณะใด อะไรบ้าง

การลอกวารสารรายเดือนเป็นพื้นฐานของการให้ information เพราะเป็นการให้ ข้อมูลที่เป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีวารสารรายเดือน เขาก็ไม่รู้ข่าวคราวเกี่ยวกับพระพุทธรูปใหม่ ๆ ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ศูนย์ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ ข้อมูลข่าวสารทางด้านคอมพิวเตอร์

7. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป ควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร

ผู้ที่สนใจพระพุทธรูปโดยเฉพาะ ในเมืองไทยก็ต้องคิดถึงพระภิกษุก่อน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูบาอาจารย์ และเยาวชน

วิธีการให้บริการ เป็นศูนย์รวบรวมวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพระพุทธรูปให้อยู่ในที่แห่ง เดียวกัน และให้บริการยืม มีเอกสารแจก เป็นสมาชิกแล้วเราก็ให้ข้อมูลข่าวสารทาง พระพุทธรูป ควรติดต่อกับมหาวิทยาลัยที่สำคัญทั่วโลก ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธรูป ตลอดจน ข้อมูลเข้ามา ที่ประเทศญี่ปุ่นมีห้องสมุดของพระพุทธรูปโดยเฉพาะ และใหญ่ที่สุด มีหนังสือ ทุกนิกายทุกประเภทหาไว้หมดอยู่ในห้องสมุดนั้น นอกจากนั้นมีโปรแกรมการเรียนวิชาพระพุทธรูป ด้วยตัวเอง เรียนนักธรรมตรี โท เอก การเรียนภาษาบาลี เรียนได้อย่างไร เรียนจาก คอมพิวเตอร์

8. ท่านคิดว่า การอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรจะมีอะไรบ้าง ซึ่ง จะ ทำให้การบริการของศูนย์เป็นไปได้ดีที่สุด

มีเครื่องปรับอากาศ โสตทัศนอุปกรณ์ auditorium ห้องนั่งสมาธิ ห้องประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา มีรถยนต์ สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ โทรสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ electric mail

9. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรูป จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธรูป อย่างไร จะ ได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

ก็ลองดูการ survey ดูว่า คนกลุ่มไหน อายุเท่าไร กลุ่มไหนไปวัด กลุ่มไหนไม่ไป วัด มี research unit แล้วก็มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกสื่อ

10. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่มีขนาดเท่าไร จึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ

ก็แล้วแต่ว่า มีสาขาใหม่ ที่ไหนต้องการมากก็ไปอยู่มาก ที่ไหนต้องการน้อยก็ไปอยู่น้อย หลัก ๆ ก็ในกรุงเทพฯ ตามจังหวัดสำคัญๆ ติดต่อกับชมรมพุทธศาสตร์ต่าง ๆ ใครต้องการทำวิจัย ใครต้องการค้นคว้า ใครต้องการเรียน ใครต้องการทำนันทนาการ ต้องมีให้หมด

พื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์ เช่น ห้อง auditorium ห้องสัมมนา ห้องเรียน ห้องรับจ่าย ห้องธุรการ ประชาสัมพันธ์ ห้องศึกษาหาความรู้มีลักษณะเป็น Carrels ทำโทรศัพท์รายการต่าง ๆ มีสวนดอกไม้ มี cafeteria มีสถานีรถเมล์ไม่ไกลนัก ตั้งอยู่กึ่งกลางชุมชน

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร

ควรมีนักบริหารมืออาชีพ และมีศรัทธาในพระพุทธรูปศาสนาอย่างแท้จริง ดำเนินการจัดบริการ โดยแบ่งเป็นแผนก ๆ หน่วยงานย่อย ตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรจะมีกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ควรเป็นเยาวชน พระภิกษุ สามเณร นักวิชาการ นักศึกษา ทั้งหมด

ถ้าเป็นองค์กรซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานราชการ ก็ควรให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนรวมในการบริหาร แต่ถ้าเป็นองค์กรของทางราชการพระเข้าไปมีส่วนร่วมก็ไม่ได้ และต้องเป็นพระภิกษุที่มีความรู้ด้วย อย่างต่ำปริญญาตรี

13. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรจะเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาล หรืออาจจะเป็นมูลนิธิซึ่งก็จะต้องหาเงินทุนด้วยตัวเอง

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่นแหล่งชุมชน หรือไกลจากชุมชน แต่การคมนาคมสะดวก

1. ควรตั้งอยู่ย่านเมืองกรุงเทพมหานคร ไม่ใกล้ไม่ไกลนัก ติดต่อกับสะดวก มีน้ำ ไฟ น้ร้อน
2. มีที่ริเวณรอบ ๆ เป็นธรรมชาติใหญ่โตโล่งนวลสมควร
3. มีห้องประชุม ห้อง Auditorium ห้องมมนา ห้อง Lecture ห้องนั่งสมาธิ ห้องพักผ่อนหย่อนใจ Cafeteria ห้องธุรการ
4. มีที่จอดรถทันสมัยติดต่อกันได้โดยสะดวก
5. มีที่พิมพ์เอกสาร มีที่ให้บริการทางด้านการผลิตสื่อทัศนวัสดุ
6. มีที่จัดบริการด้านหนังสือ เทป ห้องสมุด วิทยากร ข้อมูลทางด้านคอมพิวเตอร์
7. มีที่ทางด้านการติดต่อทางด้านต่างประเทศ มีหนังสือเกี่ยวกับพระพุทศาสนาต่าง ประเทศ นิกายต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งหมด มีหนังสือเกี่ยวกับพระพุทศาสนาต่าง ๆ ทั่วโลก สามารถติดต่อหยาเยี่ยมได้กับมหาวิทาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก

15. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนาควรมีความรู้ทางด้านพระพุทศาสนาหรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

นอกจากมีความรู้แล้ว ต้องมีศรัทธาด้วย ทั้งหัวหน้าศูนย์ ฝ่ายผลิต ฯลฯ ถ้าไม่มีแล้ว การบริหารงานก็จะทำได้ลำบาก Quality Control จะแย่ และต้องมีที่คุ้มครองการค้่างมั่นคง

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้านใดบ้าง

ประสานงานกับหน่วยงานราชการทั้งหมด สถาบันการศึกษา ทั้งทางด้านกระทรวงทบวง องค์การต่างประเทศด้วย ในญี่ปุ่น เกาหลี พสส. พนสส. ฯลฯ เพื่อความร่วมมือทางด้านการศึกษา เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

17. ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนา จะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

การเตรียมการวางแผน เน้นคนมีประโยชน์มากเลย ทำให้การเตรียมการ สำหรับดำเนินงานในอนาคต การกำหนดโครงสร้างใหญ่โตแค่ไหน สิ่งเหล่านี้ถ้าไม่มีการวางแผน

ไว้ก่อนก็จะทำให้มีอุปสรรคมาก และต้องคิดสำหรับในอนาคตนาน ๆ โกล ๓ ด้วย มีประโยชน์ในการเตรียมบุคลากรว่าจะต้องการมากน้อยแค่ไหน

18. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ ๆ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

ถ้าหากมาจากหน่วยงานนอกประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศก่อน มีการเก็บเงินในรูปของสมาชิก เสียค่าบำรุง แล้วสามารถใช้บริการของศูนย์ได้ มีการจัดรายการให้กับสมาชิกและคนทั่วไป แต่ควรจะมีสมาชิกประจำในรูปของสถาบัน

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรใช้วิธีการอย่างไร

1. ประเมินจากจำนวนผู้มาใช้บริการ
2. เกี่ยวกับการผลิตเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะเอกสารประจำทางวิชาการ ควรออกทุกเดือน ในเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนาในแง่มุมต่าง ๆ กัน
3. การเข้ามาใช้บริการ การจัดให้ทุนการศึกษาผู้ที่จะไปศึกษาในแง่มุมต่างกัน
4. มีการวิจัย ผลงานการวิจัย สถิติเกี่ยวกับผู้มาศึกษาพุทธในที่ต่าง ๆ มีงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาพระพุทธรูปศาสนา

สรุป ควรทำเป็นมูลนิธิ และต้องอาศัยวิธีการดำเนินการที่เป็นองค์กร และทำในลักษณะที่ความร่วมมือในต่างประเทศด้วย และมีศูนย์มากี่ และต้องดูถึงผู้ดำเนินงานต่าง ๆ

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นทองพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ชื่อ รศ.ดร.เป็รื่อง กุมุท

ตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

วันที่ 4 มกราคม 2532

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง ควรที่จะรับเร่งดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของศูนย์ ฯ ควรมีหน้าที่เพื่อบริการความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและพุทธธรรม อบรม สอน ให้คำปรึกษา และเผยแพร่การปฏิบัติธรรม และการฝึกกรรมฐานและผลิตสื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการ แต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

เป้าหมายในการให้บริการอะไร ผมอยากจะมองจากวัตถุประสงค์ข้อ 1 เมื่อก่อนว่าด้านความรู้นี้เป้าหมายในการให้บริการก็คือ

1. ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางพระพุทธศาสนา ทั้งปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ในด้านพุทธธรรมจากสิ่งพิมพ์ จากข่าวสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ จากโทรทัศน์ที่สามารถหมุนเข้ามาออกข้อมูลอะไรก็ได้ มีสื่อโสตทัศนูปกรณ์ทางการศึกษาหลาย ๆ อย่าง เทป ภาพ videotape อะไรต่ออะไรพวกนี้แล้วก็ lab สำหรับฝึกกรรมฐาน ให้บริการในลักษณะของเป็นคลินิก ให้คำปรึกษาปัญหาทางธรรมและปัญหาชีวิตด้วย

2. พวกที่เก็บข้อมูลสำหรับค้นคว้าคงจะใหญ่กว่าเพื่อน หลายสิ่งหลายด้าน ด้านของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ด้านของโทรทัศน์ หรือ สื่อสารอย่างอื่น พวกโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ภาพนิ่ง videotape หรือ audiotape

3. ห้องสำหรับฝึกกรรมฐาน ถ้าเป็นในชั้นบท หรือในขั้นที่กว้างขวาง คิดว่าการฝึกกรรมฐานในทางครึ่ง เราอาจจะใช้ out door คือนอกอาคารในบริเวณก็ได้

3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรถูกให้บริการด้านใดบ้าง

การให้บริการในศูนย์ฯ ก็มีให้บริการด้านเป็นสถานที่ค้นคว้า และให้บริการพิมพ์ หรือให้ศึกษาด้วยตนเองในบางครั้ง โดยอาจจะเป็นผู้ศึกษาด้วยตนเอง และอาจจะเน้นเรื่อง การศึกษาด้วยตนเองให้มาก

4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตวัสดุทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีไหม ถ้ามีควรถูกให้บริการอย่างไร

การให้บริการการผลิต ก็มีวัตถุประสงค์อันหนึ่งในข้อ 1 ว่าเพื่อผลิตสื่อ การให้บริการการผลิต ทัศนวัสดุในศูนย์ฯ ควรมีไหม มันขึ้นอยู่กับว่ามีก็หมายความว่าเรา คงต้อง ผลิตขึ้นมาก่อน ถ้ามีแผนการผลิตแล้วมีบุคลากรด้านการผลิต และต้องมีเครื่องมือพอสมควรในการ ผลิต แต่ผมตอบไว้ว่า ควรเน้นในการให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บวกกับบริการ การสอน อบรม และการให้คำปรึกษา เผยแพร่ จัดนิทรรศการ หรือสื่อทัศนอุปกรณ์ และสื่อมวลชน และ การผลิตนี้เราอาจจะผลิตรายการเทป จัดสัมมนาอบรม แล้วอัดเทปไว้

แล้วก็ให้บริการพิมพ์ ผมกำลังพยายามจะเทียบกับในมหาวิทยาลัย และโรงเรียน หรือ ะไรต่าง ๆ ที่เราเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น บางทีทำได้บางอย่าง และก็ทำไม่ได้บางอย่างขึ้นอยู่กับ กำลังบุคลากร กำลังการสนับสนุน กำลังอะไรต่ออะไรหลายอย่าง

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอาจจะ เป็นครั้งคราว หรือเป็นประจำ และโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมประจำ ก็คือ บริการด้านความรู้จากแหล่งข้อมูลของศูนย์ฯ เป็นกิจกรรมประจำ อยู่แล้ว อย่างอื่นก็มีเรื่องเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ การจัดนิทรรศการชั่วคราว และก็มี การเผยแพร่ทางสื่อมวลชน หรือว่ากิจกรรมพิเศษในวันสำคัญทางศาสนา แล้วก็ควรมีการสัมมนาหรือ การประชุมปฏิบัติการ ทางด้านพระพุทธศาสนา แล้วก็การรณรงค์ แต่ต้องมี Topic ที่ชัดเจน แต่ ไม่ต้องใหญ่โตนัก รณรงค์เป็นเรื่อง ๆ ไป จะทำให้คนตื่นตัวในทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น หรือแม้แต่กิจกรรมพิเศษในวันสำคัญ ก็เป็นการรณรงค์ไปในตัวเช่นในวันวิสาขบูชา ฯลฯ ในการ รณรงค์ ต้องเปลี่ยนทัศนคติของมหาชนว่า จะให้เขาปฏิบัติเรื่องของศาสนาให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ไม่ใช่มีแต่เพียงธรรมเนียมหรือประเพณีเก่า ๆ แล้วก็อาจจะเอาความคิดนี้กลับมาเป็นประเพณีที่ เคร่งครัดยิ่งขึ้นเป็นวัฏจักร

ศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษา ไม่ใช่เป็นอย่างห้องสมุดที่เดิม ๆ จะเป็นลักษณะที่ไม่เหมือนเดิม เป็นแบบใหม่ สมัยใหม่

6. ท่านคิดว่าการให้บริการข้อมูลสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษา ควรจะมีลักษณะใด ละไรบ้าง

ควรมีลักษณะคล้ายสำนักหอสมุด ซึ่งพร้อมจะให้ผู้รับบริการ Retrieve ข้อมูล ดึงข้อมูลมา ไม่ให้หมายความว่าคอมพิวเตอร์อย่างเดียว แต่หมายถึงอย่างอื่นด้วยคือดึงข้อมูลที่ต้องการออกมาใช้ได้อย่างรวดเร็วจากแหล่งสื่อต่าง ๆ ตั้งแต่สื่อสิ่งพิมพ์จนถึงสื่ออื่น ๆ หลายประเภท ทั้งสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และสื่อที่ใช้ในการโทรคมนาคม อุปกรณ์ชุด ชุดสื่อ ประสม โสตทัศนอุปกรณ์รวมหลายอย่างรวมทั้ง ออดิโอเทป วิดีโอเทปต่าง ๆ

7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษาควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร

ขึ้นอยู่กับสถานภาพของสถาบันที่จัดตั้งศูนย์วิทยบริการขึ้นมา เช่น อาจจะเป็นวัด อาจจะเป็นมหาวิทยาลัย อาจจะเป็นสำนัก หรืออาจจะเป็นศูนย์ระดับชาติ ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ฉะนั้น มันก็ขึ้นอยู่กับความกว้างความแคบของศูนย์ว่าจะทำที่ไหน หรือ ตั้งที่ไหน มีสถานภาพแค่ไหน ก็มีหลายระดับ หลายกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายนี้ถ้าหากเรามีศูนย์ที่มั่นคงระดับชาตินี้ กลุ่มเป้าหมายจะกลุ่มเกือบทั้งหมด มีสำหรับเด็กก็ได้สำหรับผู้ใหญ่ก็ได้ ข้าราชการก็ได้ บรรณารักษ์ก็ได้ ถ้าศูนย์ระดับชาติเราก็จะมีวิธีการจัดองค์การภายใน และกลุ่มเป้าหมายก็จะกระจายไปในวงกว้าง

ถ้าหากเป็นในมหาวิทยาลัยจัด มหาวิทยาลัยจัดนี้ตามปกติก็ไม่มีเด็กเล็ก ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายก็จะเป็นนิสิต วิทยรุ่น หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว อันนี้เราจะมีบางมหาวิทยาลัยที่มีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชนที่อยู่ใกล้ ก็อาจจะเอาเขาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ถ้าในลักษณะนี้ก็จะคลุมในลักษณะของประชาชนทั่ว ๆ ไป

ถ้าหากว่าตั้งอยู่ในโรงเรียน เราก็มุ่งอยู่ในเด็กที่เป็นนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก จะเอาพ่อแม่ ผู้ปกครองเขา เข้ามาร่วมก็ไม่ได้ การให้บริการอย่างนี้ ก็เป็นการให้บริการที่อยู่ในวงแคบ เมื่อเทียบกับในระดับที่เป็นของชุมชน

ระดับจังหวัดที่มากเกี่ยวข้องก็ยิ่งใหญ่ กลุ่มเป้าหมายระดับชาติ อาจจะมี ความจำกัดลงมา ผมจึงให้คำว่ายกระดับกับสถานภาพ ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของเราว่าเราอยากจะได้แบบไหน ใจผม นี่ คิดว่าในมหาวิทยาลัยน่าจะ แลก่อน ที่มันเป็นไปได้นะ คืออาจจะ เป็น model อันหนึ่งขึ้นมา แม้ว่า ไม่ได้คลุมกลุ่มเป้าหมายหลายประเภทอย่างที่เราคิดไว้หรอก โดยมากก็เป็นนิสิตของเรา อาจจะเป็นครูบาอาจารย์เองหรือไม่ก็นัก อาจจะเป็นคนภายนอก อาจจะเป็นใน การให้บริการของเราบ้าง ถ้า model นี้ใช้ได้ เราก็มีการวิ่งเต้น ขอประชามติ สร้างเป็นศูนย์บริการ พระพุทธศาสนาระดับชาติขึ้นมา

ใจผมอยากเห็นระดับชาติ โดยนำเป็น Model ขึ้นมาก่อน แล้วขยายเป็นระดับ ชาติอีกที หรือทำไปพร้อมกัน มีกำลังคน กำลังความคิด มีกำลังสนับสนุน เราก็วางแผนใน ระดับชาติเลย

8. ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างซึ่ง จะทำให้ การบริการของศูนย์เป็นไปได้อย่างดี

เน้นแหล่งเก็บรวบรวมและจ่ายสารนิเทศ ควรจะมีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ มากหน่อย ซึ่งจะเป็นหัวใจของศูนย์ เก็บ รวบรวม จัด และจ่าย สารนิเทศ อีกอันหนึ่งก็คือมี ห้องประชุม ห้องปฏิบัติ หรือศึกษาค้นคว้า ห้องสำหรับให้คำปรึกษาหารือ นอกจากนั้นยังคิดถึง เรื่องกลไกการสื่อสาร เพื่อบริการแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้งกลไกทางด้านการผลิตด้วย บางทีมันอาจจะมีเรื่องของ word processor อะไรต่ออะไร หรือสิ่งที่ไม่เนี้ยว สำเนา รวมทั้งเครื่องมือสำหรับการผลิตสื่อต่าง ๆ ถ้าเรามีหน่วยงานเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่

นอกจากจะเป็นห้องต่าง ๆ ที่พูดมาแล้วมันก็น่าจะเป็นในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกภายนอกอาคาร อาจจะมีการตกแต่งสถานที่ภายนอก เพื่อให้บริการในเชิงปฏิบัติ

9. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อย่างไร จะ ได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

มีคณะกรรมการศึกษา สืบรวจ แหล่งข้อมูล ควรจะต้องศึกษาด้วยและสำรวจแหล่งข้อมูลด้วยแล้วก็สำรวจความต้องการ คณะกรรมการที่มีการประสานการจริงจัง ๆ อาจจะมีแต่งตั้งบุคคล ว่าสื่อควรจะ มีลักษณะ หรือประเภทใดบ้าง แต่ละประเภทควรจะ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเป็น หลักในการคัดเลือกอย่างไร ทั้งหมดนี้ก็ต้องอาศัยกรรมการคัดเลือกอีก กรรมการนั้นอาจจะมีหลายคน ศึกษาสำรวจแหล่งข้อมูล และมีกรรมการทำการคัดเลือกแหล่งของสารนิเทศ คณะกรรมการควร

จะเป็นทั้งพระและฆราวาสที่เรากำหนดไว้ว่าเราจะให้ศูนย์นี้ทำอะไรบ้าง บ้าง ที่จริงแล้วก็พื้นที่บริหารอีกอันหนึ่ง ก็พื้นที่บริหารกันนี้คงไม่ใหญ่โต พื้นที่เก็บข้อมูล และจ่ายข้อมูล กันนี้คงจะต้องมากกว่าอย่างอื่น ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ห้องประชุม ห้องสัมมนา หรือการประชุมปฏิบัติการ ห้องผลิต ผลิตนี้ผมไม่อยากจะพูดเรื่องไฮโดรเจนปรอท อาจจะเป็นสิ่งพิมพ์ แผ่นเลิว โบฮีว หรือว่าเอกสาร คล้ายกับเป็นโรงพิมพ์ย่อย ๆ เหมือนกับเป็นแหล่งที่ให้บริการผลิตต้นท่อนจะถูก เครื่องถ่ายสำเนา ผลิตไฮโดรเจนวัสดุอื่น ๆ

รอบ ๆ อาคาร ทำให้เกิดประโยชน์จากกิจกรรมทางด้านพระพุทธศาสนาและพุทธกรรมขนาดเท่าไรจึงเหมาะสมกับสภาพและประเภทผู้ใช้บริการนี้จริง ๆ แล้วเมื่อเลือกกันดูแล้วว่าจะต้องดูกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เป้าหมายไหนเป็นรอง ถ้ามหาวิทยาลัยตั้งศูนย์นี้ขึ้นมา หลักก็คือกลุ่มเป้าหมายนี้คือ นักศึกษา รองก็คือประชาชนที่มาใช้บริการ หรือเรามุ่งที่จะบริการชุมชนเชิงวิชาการ ถ้าเราจะมีวัตถุประสงค์ด้านไหน

น่าจะมีการวิจัยพัฒนา เช่น อาจจะมีวิจัยพัฒนา เช่นอาจจะวิจัยเผยแพร่ หรือให้บริการหรือให้วิจัยตัวเราเองด้วย เข้าถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมายต่าง ๆ กัน ใช้วิธีที่จะเข้ากับกลุ่มเป้าหมายที่อายุน้อย หรือ วัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือ คนชรา หรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กัน วิจัยสถาบันมีอะไรที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นมาได้มี RAD (RESEARCH AND DEVELOPMENT) เป็น Unit ๑ หนึ่งก็ได้ เป็นหน่วยวิจัยและพัฒนาของศูนย์วิทยบริการด้วย ทั้งในแง่ของกิจกรรมหรือเทคนิควิธีการที่เราจะเผยแพร่หรือทำงานศูนย์วิทยบริการ หรือ วิจัยการทำงานเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ที่เราใช้หรือวิจัยเกี่ยวกับข้อมูล เบื้องต้นของการบริการคนที่มาอายุ กับ อาชีพต่าง ๆ กัน

ถ้าหากมีพระมาใช้บริการ ความจริงพบว่าไม่ใช่เรื่องที่รุนแรง ถ้าไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ก็คงจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการหาข้อมูลจริง ๆ แล้วผมอยากจะให้ทำเป็น บัญชี ไม่ใช่เปิดโล่ง ที่บัญชีจะมีหูฟัง มีอะไรต่ออะไร เราจะดูหรือจะฟัง เราจะดูวิดีโอเทป หรืออะไรต่ออะไรนี้ เฉพาะเรื่อง หรือ ดูไมโครฟิล์ม ไมโครชิพ หรือ ถ้ามีเสียงเราก็มีที่เสียหูฟัง เพราะฉะนั้นพระจะนั่งบัญชี กุหาสิกขาจะนั่งอีกบัญชีหนึ่ง ผมก็ไม่เห็นจะเป็นไร ถ้าไม่ได้ไปนั่งอยู่ในบัญชีเดียวกันทำเป็นบัญชีจะทำให้เป็น Private และเป็นสมาชิกดีกว่าที่จะเปิดโล่ง ๆ มีโต๊ะ มีม้านั่งคานหนังสือใจผมอยากให้เป็นบัญชีในเชิงห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อาจจะต้องข้อมูลมาจากที่เขานั่งอยู่หรืออาจจะไปพิมพ์ข้อมูลจากเคาเตอร์ที่ให้บริการ เเลามาใส่เครื่องที่เรามีอยู่ นอกเสียจากว่าเป็น Class จะต้องเอาหนังสือมาจดยุบรวม ๆ กัน อาจจะแบ่งที่นั่งเป็นส่วน ๆ ไป พระภิกษุอาจจะนั่งแถวหน้า ฆราวาสนั่งข้างหลัง แต่ถ้าเป็นห้องค้นหา information ต่างคนต่างสนใจคนละอย่างนี้ก็คงแยกฝั่ง บัญชี

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร

ฉันนี่ผมว่าไปหาอ่านจากตำราก็ได้ การบริการศูนย์นี้จะทำอย่างไร ของศูนย์ฯปกติ และศูนย์ทางพระพุทธศาสนา ก็คงไม่ต่างกันมาก ควรจะมีแผนโครงสร้างของการบริการที่แน่ชัด มีวัตถุประสงค์ และการดำเนินการ ก็จะต้องมีการวางแผน โครงสร้างออกเป็นฝ่ายอะไรต่ออะไร ต่าง ๆ บ้าง มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีการดำเนินการอย่างไร ประชากรหน่วยไหนบ้าง มีวัสดุเครื่องมือสำหรับศูนย์อะไรบ้าง งบประมาณ ตลอดจนการประเมินผลต่อเนื่อง อันนี้พูดง่าย มันก็คงจะ เหมือนโครงสร้างของศูนย์และบริการอื่น ๆ

12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรจะ เน้นกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารด้วย หรือ ไม่ผมไม่ว่าอะไร สำคัญว่าท่านจะมาช่วยเราได้หรือเปล่า ถ้าช่วยได้แต่ก็ต้องดูให้เหมาะสมกับสภาวะของการเป็นนักบวช อาจจะเป็นที่ปรึกษา การดำเนินการบริหารเองคงอาจจะลำบาก ขึ้นอยู่กับศูนย์ที่อยู่ในระดับใด และควรมีกลุ่มเป้าหมายกว้าง และควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการคัดเลือกสารสนเทศ การบริการให้คำปรึกษาและการฝึกปฏิบัติ โดยพระมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรประจำ

13. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด จึงจะสามารถบริหารบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป็นอิสระ ผมยังไม่เห็นที่ไหนมีอิสระเลย นอกจากว่าจะให้ขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี นอกจากนั้นผมก็ไม่เห็นว่าอิสระ กระทรวง ทบวง กรม สถาบัน มหาวิทยาลัย ก็ต้องสังกัดทั้งหมด

ถ้าเป็นอิสระ โดยขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี เช่น สำนักงานคุรุภัณฑ์แห่งชาติ หรือโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองที่ ดร.กมล ทองธรรมชาติ เป็นประธานอยู่สังกัดอะไร ถ้าเป็นในลักษณะนั้นก็ยังมีทางเป็นไปได้เหมือนกัน

ถ้าเป็นมูลนิธิ ก็เป็นอิสระ คือมีคณะกรรมการเป็นของตนเอง แต่เป็นอิสระแท้ ๆ ก็ยังยากไม่ออก ถ้าเป็นอิสระแต่สังกัดอย่างที่ไม่ก็ขึ้นก็ยังมีหนทาง เพียงแต่ว่าหน่วยงานนั้นสนใจจะทำหรือเปล่า อิสระจริง ๆ มีผลดีผลเสียอย่างไร

ถ้าเรามาตั้งใหญ่เลย อาจจะสายเกินไป การที่เราไปตั้งให้สังกัดอำเภอ จังหวัด ตำบลและก็ขอให้ทำจริง ๆ อันนั้นผมคิดว่ามันจะแทรกซึมเข้าไปได้บ้าง คืออาจจะ มี คืออาจจะอยู่ เป็นอิสระ แบบมีมูลนิธิ Support มันก็อาจจะไม่ทัน ถ้ามันคิดอยู่ คืออาจจะทำได้ในลักษณะมีศูนย์ฯ ใหญ่อยู่ และศูนย์ย่อยก็ไปดำเนินการ แล้วศูนย์ย่อยก็มาขึ้นกับศูนย์ใหญ่ เป็นอิสระ ก็เหมือนกันความคิดที่เขาคิดตั้งสภาตำบล เราก็อาจจะลงไปให้ถึงระดับนั้นเพราะระดับที่สูงกว่าควรจะอยู่สังกัดอะไร มันก็เป็นในทำนองอย่างที่สุดเมื่อก่อนนี้ว่าคล้ายหอสมุดแห่งชาติ ๆ สังกัดกรมศิลปากร อันนี้การศาสนา อาจจะอินเนอร์สซ้าหรือกระฉับกระเฉง ชัดเจน แจ่มใส ก็ไม่รู้ว่าจะไปในทางทิศไหน มองดู เหมือนร่มคันใหญ่ ที่ต้องตั้งอยู่ในระดับนี้ สังกัดอะไรก็แล้วแต่ ก็จะลงไปสู่จังหวัด ตำบล ดีไม่ดีก็ อาจจะดึงเอาโครงการ แขนงดินธรรมมาอยู่ในนี้ด้วยเลย ทำซ้ำทำซ้อนแล้วมันก็ไม่แข็งแรง แต่ถ้า เรามี organization ที่ชัดเจนเป็นระดับลงไปก็จะดีมาก มีนโยบายที่แน่ชัด นี้เราก็ไม่รู้ว่า ถ้าหากว่าขึ้นอยู่กับใคร อารมณ์ ความรู้สึก ที่ยอมรับของรัฐบาล ก็อาจจะมีการที่จะทำได้ แต่ใจผมก็ ไม่เป็นรูปร่างเท่าไรความเป็นไปได้เวลานี้ผมยังคิดว่า มันต้องไปสังกัดที่ใกล้เคียงที่สุดของกรม การศาสนา และรัฐบาลก็ต้องมาเกี่ยวข้องอยู่ จนกระทั่งไม่ได้ทำอะไรเลยจริง ลองทำศูนย์วิทยบริการ พระพุทธศาสนาในนั้นก็ได้ กองมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทำ MODEL ดูสักอันก็จะดี ถ้าไปอยู่กับพระแล้ว ขรวาจะเข้าไปทำได้หรือเปล่า

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่นแหล่งชุมชน หรือไกลจาก ชุมชนแต่การคมนาคมสะดวก .

ผมชอบแหล่งชุมชน หรือไกลจากชุมชนแต่การคมนาคมสะดวกความที่คุ้นเคย น่าจะ เป็นอย่างนั้นแต่ว่าในอนาคตคิดว่าเป็นการศึกษาให้บริการทางไกลแบบ มสธ. เราอาจจะทำใน เชิงนั้น ถ้ามันใหญ่จริง ๆ แต่ว่าในลักษณะนี้จะไปเทียบกับ มสธ. ได้ยาก อันนี้ต้องทำระดับชาติ จึงจะทำอย่างนี้ได้ มีการบริการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทางไกล .

15. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา หรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

ผมตอบสั้น ๆ ว่าด้วยก็ดี แต่บางอย่างก็ไม่น่าจะบังคับในเรื่องของฝ่ายธุรการ ฝ่าย ธุรการแต่ส่วนใหญ่ที่เข้ามาทางด้านเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว ก็ควรที่จะมีความรู้ทางด้าน พระพุทธศาสนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตผมก็ยังเห็นว่าควรมีความรู้ ในการออกแบบสื่อ ต้องรู้คุณสมบัติที่ แท้จริงของศาสนา ส่วนหัวหน้าศูนย์ จำเป็นมาก ที่จะต้องมีความรู้ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่าง มาก

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้านใดบ้าง

ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อความร่วมมือในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ประสานงานกับหน่วยงานภายใน ประสานสัมพันธ์เพื่อนร่วมงานทุกด้าน จะขยายเอาอย่างไรก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าในศูนย์ฯมีหน่วยงานอะไรบ้าง และมีความสัมพันธ์กัน แต่ส่วนใหญ่ที่เรามองเห็นงานภายนอกมีความสำคัญมากกว่าภายใน ไม่ว่าจะ เป็นแหล่งวิชาการต่าง ๆ ที่เราจะต้องอาศัย จะต้องมีการประมาณ จะต้องมีการสื่อสารการสนทนาเรื่องที่ Public เพื่อสังคม จนกระทั่งถึงสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

17. ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระนุทศาสนา จะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

อะไรที่มีแผน มันก็มีประโยชน์ทั้งนั้น การวางแผนนี่จำเป็นทุกงานเลย ทำให้ทราบทิศทาง (Direction) ที่จะไป การวางแผนของงานตั้งศูนย์ ก็คือการวางแผนโครงสร้าง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงานองค์การภายใน ตำแหน่งหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นี้ต้องใช้ และอะไรต่าง ๆ ที่ตามมาเมื่อนี้ อาจจะมีแผนงานตั้งขึ้นมาในแต่ละปี อาจจะมีแผนระยะยาว ระยะสั้น เรื่องของการจัดองค์การ

18. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ ศูนย์ฯควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

ควรมาจากที่ใดขึ้นอยู่กับว่าศูนย์ฯสังกัดอยู่กับหน่วยงานอะไร ถ้าหากว่าหน่วยงานนั้นต้องการมีศูนย์ฯก็มาที่ต้องมั่งงบประมาณซึ่งมาจากศูนย์ที่สังกัดอยู่ ศูนย์นั้นจะเป็น Non-profit Organization หรือเปล่า คือไม่แสวงหาผลประโยชน์และรายได้ แต่จะพึ่งตนเองได้อย่างไร บางครั้งผมคิดว่า ถ้าเรามีการออกวารสาร เขาต้องการเป็นสมาชิกหรือเปล่า เพราะว่าศูนย์นี้ผมว่าน่าจะมี สมาชิกได้เหมือนกัน น่าจะมีสมาชิกจะในวารสารต้องการสื่อบางอย่างเป็นส่วนตัว หรืออยากจะได้เอกสารหรือธรรมะต่าง ๆ ที่ศูนย์ผลิตก็ควรจะมีการออกเงินนอกทองให้เราอย่างน้อยถึงจะไม่กำไร ก็จะมีเงินดำเนินการได้ไม่ขาดตอน

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรใช้วิธีการอย่างไร

ควรประเมินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์แบบสอบถาม เก็บจากบันทึกข้อมูลของการให้บริการควรประเมิน เช่นต่อเนื่อง เป็นระยะ ทุก 3 เดือน

หรือ ปีละ 2 ครั้ง ก็อาจจะเป็นไปได้มีประโยชน์ในส่วนที่ว่าถ้ามีอะไรบกพร่องระหว่างที่เป็นอยู่ก็สามารถรู้ได้ ประเมินผลที่เกิดจากกลุ่มเป้าหมาย

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ที่ รศ. สมพิศ คุณศรีวิทักษ์

ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ มสธ.

วันที่ 6 มกราคม 2532 เวลา 10.00 น.

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
ควรที่จะริเริ่มดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

ตามลักษณะที่คำถามก็ไม่น่าจะ เป็นศูนย์วิทยบริการควรจะเป็นลักษณะห้องสมุด แต่เป็น
ห้องสมุดที่มีสื่อทุกประเภท จริง ๆ แล้วศูนย์วิทยบริการน่าจะทำหน้าที่มากกว่านั้น คือเป็นศูนย์
คล้ายกับศูนย์แนะแนว ศูนย์ประชาสัมพันธ์คือเป็นที่คนจะมาติดต่อคอยชี้แนะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
ชีวิตความเป็นอยู่และควรมี Unit ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่จะส่งข่าวออกไป ดังนั้นศูนย์
วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะมีลักษณะเป็น Resource Center

โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ความรู้ ให้การศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือมีผู้
ให้คำแนะนำ และมีการฝึกทักษะ ในเรื่องศีล สมาธิ นอกจากนี้ ต้องเปลี่ยนทัศนคติของคนใน
สังคมจากเดิมที่คิดว่าพระพุทธศาสนาเหมาะสำหรับคนสูงอายุ และยึดติดในวัดมากเกินไป โดย
สรุปวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1. ให้ความรู้ 2. ฝึกทักษะ 3. เปลี่ยนทัศนคติ

สำหรับเรื่องที่จะริเริ่มดำเนินการจัดตั้งขึ้นนั้น ควรจะมีการศึกษาความเป็นไปได้
เสียก่อน เพราะว่าการที่จะทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์พร้อมทุกอย่างต้องมีการศึกษาให้ดี และรอบคอบ
ทางที่อาจจะกระทบผลประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่ม เกิดผลลบ ไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้
บริการแต่ละด้านได้อย่างไร ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

ก็คงต้องไปจัดกิจกรรม แต่ก็คิดว่าอยู่ใน 3 ประเด็น คือทำให้คนมีความรู้ลึกซึ้ง รู้จริง
ในเรื่องพระพุทธศาสนา ฝึกให้เกิดสิ่งเหล่านี้ก็จะต้องไปวัดกิจกรรมดูว่าควรมีกิจกรรมอย่างไร

ที่จะ serve วัตถุประสงค์เหล่านี้ ต้องการคนที่มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา มาจัดกิจกรรม ด้านพระพุทธศาสนา จึงจะ list มาได้ว่า บริการควรจะเป็นอย่างไร

3. ท่านคิดว่าการให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง

ก็อย่างที่พูดเมื่อก่อนว่า อะไรก็ตาม พระพุทธศาสนาบอกว่าจะให้เดินทางสายกลาง การศึกษาความเป็นไปได้ ดูว่าสื่อไหนมีผลดีที่สุด

4. ท่านคิดว่าการให้บริการผลิตวัสดุทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีไหม ถ้ามีควรให้บริการอย่างไร

ก็คงต้องดูอีกว่ากลุ่มเป้าหมายคือใคร และสิ่งที่เขาใช้คืออะไร จะตั้งเพื่อวัตถุประสงค์อะไร จะให้ใคร แต่ถ้าจะให้พูดภาพรวมว่า ก็คงจะต้องให้เกิดประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป มันไม่น่าจะละทิ้งใคร กลุ่มพระก็มีวัดอยู่แล้วที่จะให้บริการ คือ อยากให้พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยพัฒนาจิตใจ พัฒนาค่านิยมของสังคม อยากให้คนรู้จักความพอดี รู้จักค่านิยมที่ควรจะเป็นแล้วก็ควรจะทำเพื่อแผ่ถึงคนอื่นเขา ควรจะใช้เงินให้เกิดประโยชน์ทางไหนบ้าง อยากให้พระมาช่วยสังคมมากกว่า ที่จะไปมุ่งพัฒนาอะไรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อยากให้ลอกมาสู่มวลชน

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำและโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

ควรจะให้แก่สังคมโดยทั่วไป ไม่น่าจะเกาะกับกลุ่มที่ต้องการศึกษา กลุ่มปัญญาชน มันน่าจะเป็นสังคม เป็นมวลชนเหมือนกับของ มสธ. ให้ระบบเปิดถึงจะได้เยอะ

6. ท่านคิดว่าการให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีลักษณะใด อะไรบ้าง

ขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่จะให้บริการ ก็ต้องเลือกให้ถูกต้อง ถ้าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษา ก็ต้องให้เขาอย่างหนึ่ง เสิ้งปรัชญาอะไรทำนองนั้นให้เข้าถึงถึงแก่นแท้

ถ้าเป็นชาวบ้าน information ที่ให้ก็ควรจะต้องเลือกสื่อที่จะเข้าถึงเขา วิทยุรุ่นก็ต้องใช้สื่ออีกแยกหนึ่งให้เหมาะกับ Nature ของเขา คนในสมัยก็ต้องใช้สื่ออีกแบบหนึ่ง

7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรให้บริการแก่ใครและควรให้บริการอย่างไร

ควรจะให้แก่สังคมโดยทั่วไป ไม่น่าจะเกาะกับกลุ่มที่ต้องการศึกษา กลุ่มปัญญาชนมีแนวโน้มจะเป็นสังคม เป็นมวลชนเหมือนกับคลอง มสท. ใช้ระบบเปิดถึงจะได้เยอะ

8. ท่านคิดว่าการคำนวณความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างซึ่ง จะทำให้การบริการของศูนย์เป็นไปได้อย่างดี

สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ถ้ามากนัก บางทีมันเปลือง คือขอให้มันแต่พอดี ถ้ามันลยไปก็ไม่สะดวกไม่สามารถเผยแพร่ทำอะไรได้กว้างขวาง แต่ถ้ามากไปเป็นภาระ

9. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทศาสนา อย่งไรจะได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

การคัดเลือกสื่อก็ต้องให้ผู้รู้คัดเลือก ผู้ให้บริการคัดเลือก จะต้องสำรวจ คือก่อนที่เรา จะเลือกอะไรเข้ามาได้ เราต้องสำรวจผู้ใช้ของเราเสียก่อนว่าผู้ใช้ต้องการอะไร ต้องเลือกให้ ตรงกับความต้องการของเขา ไม่ใช่เราคิดว่าสิ่งนี้ดีสำหรับเขาแล้วเราก็ให้เขาไป เราก็คัดเลือก มาที่จะให้เขา สำรวจกลุ่มผู้ใช้ของคุณ กลุ่มไหนเป็นอย่างไรแล้วก็เลือกให้ตรงกับความต้องการ

10. ท่านคิดว่าพื้นที่ให้บริการ โยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ ละพื้นที่มีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ให้บริการ

ขึ้นอยู่กับกิจกรรม ต้องกำหนดกิจกรรมก่อนว่าจะทำอะไรบ้าง แล้วถึงจะกำหนดออกมาเป็นพื้นที่ได้ กิจกรรมจะทำอะไร ๆ มันก็ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่จะมีพื้นที่ต่าง ๆ ถึงจะกำหนดพื้นที่ได้ อย่างสมมติว่าจะให้ทั้งความรู้เป็นห้องสมุด กะว่าคนจะมาใช้สักเท่าไร เรา จะต้องออกไปเท่าไร เรื่องที่ฝึกสมาธิ ฝึกทักษะอะไรที่เขามาหาเรา จะเรียกหาปัญหาพระ พุทธศาสนา คนจะมาสักเท่าไร ควรจะเตรียมเนื้อที่สักเท่าไร ต้องออกมาในเชิงคงตัวเลข เียงคงจริงทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเรา เกี่ยวกับกิจกรรมของเรา

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมี วิธีการอย่างไร

สร้างให้เป็นระบบว่าจะจัดองค์กรอย่างไร คงต้องมีการจัดการเอาวิชาการจัดการเข้ามาช่วย เพราะขึ้นอยู่กับบุคคล ต้องสร้างให้เป็นระบบว่าจะจัดองค์กรอย่างไร

12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษาควรจะมีกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

กลุ่มเป้าหมายน่าจะเป็นสังคมโดยรวม พระภิกษุควรจะมีส่วนร่วมแน่เลย เพราะว่าท่านเป็นผู้ที่ปฏิบัติกรรม ท่านรู้ดี ท่านสละแล้วคล้าย ๆ กันเป็นอาชีพของท่าน เหมือนครูก็ต้องสั่งสอนความรู้ไปในทางโลก พระก็สั่งสอนไปทางธรรม เป็นหน้าที่ของท่าน ก็คงจะให้ท่านเข้ามา ควรให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมทุกระดับ ที่ปรึกษาจะทำอะไรได้ ให้ท่านลงมือทำเลย ท่านอาจจะเป็นวิทยากร ท่านอาจจะบริหารได้ในระดับในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับเงินทอง เรื่องสี่ล้อเรื่องอะไร บางท่านก็เคยศึกษาวิชาอื่นอะไรสูงมาบ้างประสบการณ์ก็มากเอาไปใช้ประโยชน์หรือที่บวชมานาน ท่านก็มีความรู้ทางด้านพระพุทธรักษา จิตใจท่านก็ประเสริฐ

13. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ไม่ควรขึ้นอยู่กับราชการ

2. ไปขึ้นอยู่กับมหาเถรสมาคมก็ไม่ได้

3. น่าจะเป็นองค์กรอิสระ ถ้าจะให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ว่ามีเป้าประสงค์มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ แล้วต้องเอาความรู้เรื่องการจัดการมาช่วยมากความรู้เรื่องพระพุทธรักษา อย่างเดียวไม่พอ

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่นแหล่งชุมชนหรือไกลจากชุมชน แต่การคมนาคมสะดวก

น่าจะอยู่ในชุมชนเลย ไม่ต้องใหญ่โตแต่อยู่ใกล้ ตั้งในสมัยได้ยิ่งดี คยากให้เข้าถึงประชาชน คือยากให้เปลี่ยนค่านิยมในชุมชน หรือจะใช้ระบบทางไกลช่วย แล้วแต่ว่าเราจะใช้ระบบสักแค่ไหน คือในสมัยนี้เทคโนโลยีอะไร ๆ มันก็เยอะแล้ว ถ้าจะใช้ระบบทางไกล ก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ในชุมชน เอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยมากเพื่อให้การเข้าถึง ถึงได้ทุกบ้านโดยวิธีเทคโนโลยี

15. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาหรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

คงต้องมีแน่นอน ถ้าหากว่าคนที่ต้องอยู่ในศูนย์อย่างนั้นและไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ควรต้องรู้ในระดับ ๗ ไป

หัวหน้าศูนย์ มากได้เท่าไรก็ดี ก็แล้วแต่เขาจะรับได้ คือรู้มากก็ไม่เป็นไร รู้มากแล้วปฏิบัติได้ยิ่งดี

เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต จำเป็น คนที่จะผลิตรายการทางพระพุทธศาสนาถ้าไม่มีความรู้ก็ผลิตไม่ได้ ถ้าเราจำเป็นต้องใช้คน ๆ นั้น แต่ถ้าเขาไม่มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา เราก็ต้องเลามาฝึก มันไม่จำเป็นว่าเขาต้องรู้มาก่อน แต่เมื่อมาแล้วก็ต้องดูแนวโน้มว่าคน ๆ นั้นจะรู้เรื่องได้เร็วไหม จะมีแนวโน้มแค่อยากกว่าได้งานทำ หรือว่ามีใจรักที่จะทำ คอยังน้อยที่สุดคุณธรรมจะต้องมีอยู่ระดับหนึ่ง คอยังน้อยแค่นั้นก็ปฏิบัติได้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการก็เหมือนกัน ควรจะต้องมี ไม่งั้นจะพูดคุยกะไรเขาจะไม่รับ เขารับไม่ได้

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานงานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วย เพื่อความร่วมมือในด้านไหนบ้าง

ควรที่จะติดต่อถึงทรัพยากรมาใช้ให้หมด ในการที่จะประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพราะจะได้ประหยัด วัด โรงเรียน ชุมชนใกล้ๆ สถานที่ราชการ ทั้งทรัพยากรบุคคลก็ดี ทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เราไปขอเขาใช้ได้ พยายามให้สิ่งที่มีอยู่แล้ว

17. ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาจะกำหนดประโยชน์ล่อลวงอย่างไรบ้าง

ขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ถ้าจะให้กับสังคมทุกระดับ ถ้าสามารถทำได้ก็จะทำให้ค่านิยม จริตธรรมของคนสูงขึ้นแทนที่จะไปแข่งกันในเรื่องอื่น ก็อาจจะไปแข่งกับการทำความดีค่านิยม คืออาจจะถึงยุคคุณพระศรีอริย์เร็วเข้า

18. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ ฯ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ใช้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

ส่วนหนึ่งต้องมาจากเงินบริจาค ถ้าคุณไปของบประมาณมา มันก็ไปติดอยู่กับเขาออกจากเขาให้โดยที่ไม่มีอะไรเคลือบแฝง เงินบริจาคที่ได้มาโดยไม่ต้องมีเงื่อนไขผูกพันแล้วจะต้องมีการจัดการให้ดีขึ้นที่จะให้เกิด income generating ที่จะทำให้อยู่ได้เลี้ยงตัวได้

แหล่งเงินบริจาคจากต่างประเทศ ไม่น่าจะไปพึ่งกับต่างประเทศ นอกจากว่าเป็นเงินบริจาคที่ไม่มีเงื่อนไขอะไรเลย Donate โดยบริษัทอะไรอย่างนั้นก็ไปอย่าง แต่มันไม่ค่อยจะมีของเราก็เกิดขึ้นมาได้โดยไม่นึกว่าจะเกิดขึ้นมาได้ก็มี เช่นคนบริจาคของคนภายในประเทศ เพราะฉะนั้นคิดว่า การที่เราทำอะไรทำจริง แล้วก็มีคนเริ่มต้นที่เป็นที่เลื่อมใส สรีรภาพของคนคิดว่าน่าจะเป็นไปได้ โครงการดี มีคนดำเนินงานดี งบก่อนต่อไปต้องมีการจัดการที่จะให้เลี้ยงตัวเองได้ ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ความเป็นไปได้ที่จะตั้งจริง ๆ มีสูง เชื่อกโครงการดี ๆ แล้วลองเสนอขอหาเศรษฐกิจดู ว่าใครที่เขามีพร้อมแล้ว ต้องการที่จะให้แก่งสังคม แต่คนทำต้องเป็นคนทำที่เขาเชื่อในฝีมือ เชื่อในความบริสุทธิ์ใจคือต้องเป็นคนก่อสร้างศรัทธาให้แก่งสังคมได้

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรวัดวิธีการอย่างไร

อาจจะดูค่านิยมโดยส่วนรวม ตัวอย่างดูว่าคนกลุ่มนี้หันมาใช้บริการดีขึ้นไหม หลังจากดำเนินการมาในระยะหนึ่งแล้ว เขาเป็นอย่างไร การลักเล็กขโมยน้อยอะไรต่าง ๆ ยังมีอยู่ไหม ประพฤติผิดอะไรยังมีบ้างไหม พฤติกรรมโดยส่วนรวมเขาเป็นอย่างไร สุขภาพจิตเขาดีขึ้นหรือเปล่า อาจจะวัดในลักษณะอย่างนั้น ในลักษณะการสัมผัสตัวอย่าง ก็เป็นการวิจัยลักษณะหนึ่ง

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ความคิดเห็นทงพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนา

ชื่อ ผศ. จลกลกภัย สุรวัฒนบูรณ์ ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ม.เกษตร
วันที่ 10 มกราคม 2532 เวลา 10.00 น.

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนา ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้างควรที่จะรับเรื่องดำเนินการจัดตั้งขึ้นหรือไม่

เพื่อเป็นแหล่งให้ข้อมูล ข่าวสาร ทางพระพุทศาสนา และวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแหล่งการเรียนการสอนทั้งทางพระพุทศาสนาและวิชาการ โดยให้บริการสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ในทางพระพุทศาสนา ให้แก่ชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่พระพุทศาสนาและวิชาการต่าง ๆ

2. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้บริการแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ ให้สถานที่ฝึกสมาธิ

เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ทางพระพุทศาสนาตามความสามารถ ตามความสนใจแต่ละคนไป ทำให้มีหนทางที่จะศึกษาได้มากยิ่งขึ้น มีหนังสือ มีสื่อต่าง ๆ ที่จะจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการ มีห้องฝึกสมาธิ หรือ อาจวางแผนจัดกิจกรรมเป็นระยะ ๆ อาจเชิญวิทยากรที่มีความรู้ทางพระพุทศาสนาบรรยาย ให้บริการพิมพ์ ทำสำเนาในราคาถูก นอกจากนี้ก็ควรจะมีการให้บริการด้านวิชาอื่น

3. ท่านคิดว่ากาให้บริการในศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนาควรให้บริการด้านใดบ้าง

เป็นแหล่งรวมข้อมูลข่าวสาร เป็นศูนย์กลางให้ข้อมูลข่าวสาร วิชาการต่าง ๆ และให้บริการทางด้านเครื่องมือ การเรียนการสอน การเรียนรู้ เป็นแหล่งให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชุมชน

4. ท่านคิดว่ากาให้บริการผลิตวัสดุทัศนวัสดุในศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนา ควรมีไหม ถ้ามีควรให้บริการอย่างไร

ก็ต้องมีกำลังผลิตมาก่อนแล้ว โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ศูนย์ที่ให้บริการทางพระพุทศาสนา

ใหญ่ ๆ ควรจะเลือกอำนาจให้แก่ชุมชน มีการเผยแพร่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นกว่า
ปัจจุบันนี้ เพราะคนทั่วไปเขาไม่รู้แหล่งว่ามีอยู่ และก็อยู่กระจัดกระจาย

ควรรีทำบริการอย่างอื่น ที่แล้วแต่กำลังของที่นั้น ถ้ามีกำลังมากก็ควรรีทำทั้งวัสดุ
อุปกรณ์ และบริการทางวิชาการ

5. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือ
เป็นประจำ และโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมนั้น ที่จริงเขาก็ควรจัดอยู่เป็นประจำ และนิทรรศการก็ควรมีประจำทุกเดือน
กิจกรรมเข้าวัด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นตามกำลังที่มีอยู่ น่าจะทำได้ เป็นแหล่งกลางที่จะเอา
ชาวवासมาช่วย โดยมีพระเป็นผู้บริหาร

6. ท่านคิดว่าการให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา
ควรมีลักษณะใด อะไรบ้าง

มีวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งกลางอยู่แล้ว ควรจะจัดให้เป็นสมัยใหม่ เป็นแบบแผน มีศูนย์
ใหญ่ แล้วแตกออกมาเป็นศูนย์ย่อย ๆ มีข้อมูลทางศาสนา ข้อมูลทางวิชาอื่น

7. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรรีให้บริการแก่ใคร และควรรีทำบริการอย่างไร

ให้บริการแก่สมาชิกในกลุ่ม (zone) ของตัวเอง และประชาชนรอบ ๆ และต่อไป
อาจจะกว้างถึงทั่วประเทศ ควรให้บริการโดยจัดเป็นประจำวัน จัดเป็นโครงการ อาจจะมีการ
บริการฝึกอบรม แม้แต่พระเองก็อาจจะมีการฝึกอบรมในการที่จะเทศน์ให้ดี

8. ท่านคิดว่าการกำหนดความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีอะไรบ้างซึ่งจะทำให้
ให้บริการของศูนย์เป็นไปได้ง่ายขึ้น

การอำนวยความสะดวก ก็มี เช่น อาคารสถานที่ staff องค์กร บุคลากร
สิ่งอำนวยความสะดวก มีเครื่องมืัก จัดระบบเป็นทั้งแบบรวม ทั้งแบบกระจาย บางอย่าง
เอามารวมกันดีกว่า บางอย่างเราควรกระจายไปตามภาคต่าง ๆ เครื่องฉาย เครื่องเสียงที่
จำเป็น หนังสือ แม้กระทั่งคอมพิวเตอร์

9. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา จะมีวิธีการคัดเลือกสื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
อย่างไรจะได้สื่อที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ

วิธีการคัดเลือกสื่อพระพุทธศาสนา ต้องอาศัยเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อ ความเหมาะสม
ความคุ้มค่า ตรงกับวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเกณฑ์มีอยู่แล้ว
อาจจะให้พระมาเรียน course หนึ่งเลย มีความละเอียดถี่ถ้วนเหมือนกัน ความเหมาะสมคุ้มค่า
กับราคาหรือเปล่า (learning value) ตรงตามลักษณะผู้เรียนใหม่ สามเณรที่อายุน้อย ๆ ก็
เรียนสักกระด้างหนึ่ง พระก็สักกระด้างหนึ่ง

อาจจะ มี สต้าฟ เป็นคณะกรรมการของศูนย์ มีสมาชิกหลากหลายตามความเหมาะสมของ
สาขาวิชา อาจจะ มีผู้เกี่ยวข้องทางศาสนาอยู่ในคณะกรรมการดำเนินการ คัดเลือกสื่อเกี่ยวกับ
พระพุทธศาสนา

10. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละ
พื้นที่มีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ

แบ่งเป็นศูนย์ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ศูนย์ขนาดใหญ่อาจจะมีพื้นที่สำหรับการบริหาร เช่น
เป็นหน่วยบริหารงาน หน่วยบริการ หน่วยเก็บ หน่วยซ่อมบำรุง ฝ่ายผลิตก็แบ่งแยกย่อยออกไปอีก
พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมก็มีห้องประชุมใหญ่ ห้องเอกประสงค์กว้าง ๆ ใหญ่โต พื้นที่รอบ ๆ บริเวณ
ก็ทำได้ ขนาดพื้นที่ก็แล้วแต่กำลังที่มี อาจจะทยอยทยายไป แต่อย่างน้อยควรมีพื้นที่สำหรับอ่าน พื้นที่
สำหรับวิทยากรสมัยใหม่ ทั้งฟังเสียง ดูโทรทัศน์ ดูวิดีโอ จัดเป็นลักษณะอเนกประสงค์ จัดอบรม
ประชาชนก็จะดี หรืออาจจะเอาศาลาวัดเข้ามาทำ ตัดแปลงเอา วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็เอามาจาก
แหล่งกลาง แต่ถ้ามีพระมาใช้บริการก็ต้องจัดเป็นสัดส่วน

11. ท่านคิดว่าการบริหารงานศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมี วิธี
การอย่างไร

มี สต้าฟ มีองค์กร มีเครื่องมือ มีงบประมาณ อยู่ที่คนบริหาร พระต้องเข้าใจหลัก
การบริหาร การบริการสื่อเป็นอีกแนวอย่างไร ให้วิธีการระบบ โดยอาจจะทำให้เป็นศูนย์
กลางใหญ่ และมีศูนย์เล็ก ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร

12. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรจะเน้นกลุ่มเป้าหมายใด ควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก็ควรจะเป็นพระ นักเรียนนักศึกษา ประชาชน เกือบทั้งหมด และพระควรที่จะเข้ามาบริหารเองเลย โดยให้ฆราวาสเข้ามาช่วยในการบริหารงาน

13. ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยงานใด จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรให้เถรสมาคมคุณนโยบาย ศูนย์ควรเป็นนิติบุคคล หรือเป็นมูลนิธิจะดีกว่า แต่ว่าอย่างไรก็ตามก็ยังไม่ขึ้นอยู่กับมหาเถรสมาคม เนื่องการประสานงานจะได้อยู่ในระดับกว้างเกินไป ความคล่องตัวเป็นนิติบุคคล

14. ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่น แหล่งชุมชน หรือไกลจากชุมชน แต่การคมนาคมสะดวก

ควรอยู่ในแหล่งชุมชน อยู่ในวัด จัดสภาพวัดที่จะทำได้เป็นศูนย์ขึ้นมา นี้เราก็บอกแล้วว่าพระดำเนินการเอง ส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เราอาจจะขอมาจากกรมการศาสนา ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ฆราวาสก็ช่วยทำได้

15. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาหรือไม่ เช่น หัวหน้าศูนย์ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

หัวหน้าศูนย์ ต้องรู้มาก ต้องมีทั้งให้คำแนะนำปรึกษา ต้องวางแผน ถ้ารู้ไม่ทั้งหมดก็ไม่มีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ รู้บ้างไม่ต้องมาก

เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต ฝ่ายออกแบบสำคัญ จำเป็นต้องรู้มาก ไม่เช่นนั้นไม่ตรงเป้า มันไม่หิ้ง ช่างเทคนิคไม่จำเป็น

ฝ่ายบริการ ไม่จำเป็นต้องรู้มาก รู้พื้น ๆ แต่คนเขาตามจะได้ตอบเขาได้ว่าถูกต้องตรงไหน

16. ท่านคิดว่าควรจะประสานกับหน่วยงานไหนบ้าง ในแต่ละหน่วยเพื่อความร่วมมือในด้านใดบ้าง

ระดับใกล้ตัว ระดับโรงเรียน ระดับการศึกษาทางจังหวัด ศูนย์วิชาการระดับท้องถิ่น ศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียน ศูนย์วิชาการประจำจังหวัด

ระดับมหาวิทยาลัย เขาให้ความร่วมมือเต็มที่ แต่ละมหาวิทยาลัยมีหน่วยโสต หรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งที่เป็นคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ มุสิกวิทยา สถาบัน สถานทูต ร่วมมือกับระดับนานาชาติ เราสามารถไปติดต่อขอความร่วมมือกับเขาได้ หรือแม้กระทั่งการร่วมมือแบบ Inter loan libray การยืมระหว่างห้องสมุด

เพื่อความร่วมมือทางด้านวิชาการ ทางด้านการบริการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งหลาย

17. ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธรักษา จะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

ในด้านการเรียนการสอนพระพุทธรักษาโดยตรงทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด วางแผนดีแล้วทำให้อำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนเล็กน้อยต่อการเรียนการสอนตามปกติที่โรงเรียนทั้งหลาย

18. ท่านคิดว่างานประมาณรายได้ของศูนย์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ ๔ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน

ควรมาจากกระทรวงศึกษาธิการบ้าง กรมการศาสนาต้องตั้งงบ โดยเลขาฯ จะเริ่มดำเนินการ ความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณ อาจจะขอกระทรวงก็ได้ ถ้าเรามีโครงการดี ๆ ความเป็นไปได้ก็คงมาก ทำในระดับชาติเลย อยู่ที่มีการ Management ให้เป็นรูป เป็นร่าง ให้กรมการศาสนาเป็นตัวเชื่อม มีการตั้งเป็นกองทุนบริหารจัดการโดยทำให้เป็นกิจลักษณะ

หรืออาจจะสังกัดกรมการศาสนาในระยะเริ่มต้น เพราะ Staff ประจำต้องมีเงินเดือน นอกจากทำในรูปแบบบุคคลอย่าง สสวท. ที่เป็นรัฐวิสาหกิจไปแล้ว ซึ่งถ้าเป็นรัฐวิสาหกิจแล้ว พระที่เข้าเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยไม่ได้ มันอาจจะเสี่ยงได้ งบประมาณมีโอกาสเป็นได้เยอะ ศูนย์ใหญ่ ๆ มีอยู่แล้ว ทำในระดับชาติเลย อยู่ที่มีการ Management ทำให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ภาศกรมการศาสนาเป็นตัวเชื่อม

19. การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการควรถูกใช้วิธีการอย่างไร

ใช้วิธีการแต่ก่อก่อกออกเป็นเรื่องๆ การบริการ การจัดองค์การในนั้น มี Staff ประเมิน และประเมินจากผู้ให้บริการ มีคณะกรรมการรวบรวม และมีคณะประเมินอยู่ชุดหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่กระทรวงศึกษาธิการประเมินโรงเรียนต่าง ๆ

ภาคผนวก ค.

ที่ ทม 0309/๒๐๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

๓๐ มกราคม 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย
เรียน

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ สืบสาย นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาส เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา" โดยมี อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริย-โกศล และ อาจารย์ ดร.สุกัญญา นิมาไนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้อง เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

แบบสอบถามเรื่อง

ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระนุททศาสนา

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างหน้าข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้
ตอนที่ 1. รายละเอียดทั่วไป ไปลงผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพผู้ตอบ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พระภิกษุ
- นักเทคโนโลยีทางการศึกษา (ไอทีศึกษา)
- บรรณารักษ์
- ผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา
- เจ้าหน้าที่ในกรมการศาสนา
- สมาชิกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.2 ท่านจบการศึกษาระดับ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ปริญญาเอก
- ปริญญาโท
- ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
- อนุปริญญา
- นักกรรมตรี
- นักกรรมโท
- นักกรรมเอก
- เปรียญธรรม 1 ประโยค
- เปรียญธรรม 2 ประโยค
- เปรียญธรรม 3 ประโยค
- เปรียญธรรม 4 ประโยค
- เปรียญธรรม 5 ประโยค
- เปรียญธรรม 6 ประโยค
- เปรียญธรรม 7 ประโยค
- เปรียญธรรม 8 ประโยค
- เปรียญธรรม 9 ประโยค
- จบ ม.6
- ต่ำกว่า ม.6
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.3 ท่านมีอายุ

- 1] ต่ำกว่า 10 ปี
- 2] 10 - 15 ปี
- 3] 16 - 20 ปี
- 4] 21 - 30 ปี
- 5] 31 - 40 ปี
- 6] 41 - 50 ปี
- 7] 51 - 60 ปี
- 8] มากกว่า 60 ปี

ตอนที่ 2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญของคำตอบลงหน้า 1 แต่แต่ละข้อโดยให้หมายเลข 1 มีความสำคัญมากที่สุด, 2 มีความสำคัญรองลงมา, และ 3, 4, ... ตามลำดับ

2.1 ท่านคิดว่า วัตถุประสงค์ของศูนย์วิทยบริการสำหรับพระพุทธศาสนาควรเป็นอย่างไร

- 1] เป็นแหล่งเก็บรวบรวมความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา(Print Media)
- 2] เป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาไม่เกี่ยวกับเรื่องนิกายทางพระพุทธศาสนา
- 3] เป็นที่รวบรวมสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา (Non Print Media)
- 4] เป็นแหล่งให้ข้อมูลข่าวสารทางพระพุทธศาสนา
- 5] เป็นแหล่งให้ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการอื่น ๆ
- 6] เป็นแหล่งให้ข้อมูลข่าวสารทางพระพุทธศาสนาและวิชาการอื่น ๆ
- 7] เป็นแหล่งการเรียนการสอน อบรม และให้คำปรึกษา
- 8] เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ธรรมะ และการปฏิบัติธรรม
- 9] ผลิตสื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
- 10] เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนค่านิยมของพุทธศาสนิกชนไปในทางที่พึงประสงค์
- 11] เป็นหน่วยงานค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
- 12] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.2. ท่านคิดว่า หน้าที่และบทบาทของศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นอย่างไร

- ให้การอบรม
- เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- จัดสัมมนา วิทยาราย
- จัดนิทรรศการ
- จัดกิจกรรม
- เป็นหน่วยประชาสัมพันธ์
- ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านพระพุทศาสนา
- เป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ และ วัสดุทัศนูปกรณ์ เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- เป็นแหล่งให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางพระพุทศาสนาทั้งภาคทฤษฎี ภาควิปฏิบัติ และลุล่วงผลปฏิบัติ จากสื่อต่าง ๆ
- จัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์ช่วยในการศึกษาค้นคว้า
- ผลิตวัสดุทัศนูปกรณ์เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- ให้บริการพิมพ์สื่อความรู้ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และ ไม่ใช่สิ่งพิมพ์
- เป็นแหล่งฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.3 ท่านคิดว่าศูนย์วิทยบริการพระพุทศาสนาควรให้บริการอะไรบ้าง

- ให้ผู้ได้รับบริการได้รับความรู้ที่ลึกซึ้ง รู้จริง
- ให้ผู้ได้รับบริการได้ฝึกปฏิบัติ
- ให้บริการแก่สังคมโดยทั่วไป (มวลชน)
- เป็นคณินคิให้คำปรึกษาปัญหาทางธรรมะและปัญหาชีวิต
- มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพบุคคลในชุมชน
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวกและรวดเร็ว
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารถูกต้องไม่คลาดเคลื่อน
- มีเจ้าหน้าที่บริการช่วยค้นคว้า
- ให้บริการพิมพ์หนังสือ เอกสารและสื่อเกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- บริการด้านเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่สำหรับการดู การฟัง และการอ่านเกี่ยวกับพระพุทศาสนา โดยใช้บริการหุ้ผึ้ง ได้ตลอดเวลาที่เปิดทำการ เช่น เทป วีดีโอ
- เป็นศูนย์กลางก่อให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมทางพระพุทศาสนา
- เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยน เอกสาร ตำรา และสื่อ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- ฉายภาพยนตร์ วีดีโอ สไลด์ เกี่ยวกับพระพุทศาสนา
- จัดทัศนศึกษาตามโบราณสถาน และชมโบราณวัตถุในที่ต่าง ๆ
- จัดทัศนศึกษาตามวัดวาอารามของพระพุทศาสนา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.4 ท่านคิดว่า การให้บริการการผลิต สไลด์ทัศน์วัสดุ ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรเป็นอย่างไร

- ผลิต สไลด์ทัศน์วัสดุ เพื่อการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนา เช่น เทป วีดีโอ เทป สไลด์ โปสเตอร์
- จัดรายการบรรยายกรรมะทางวิทยุโทรทัศน์
- บันทึกเสียง ตัดต่อเทปโทรทัศน์ และถ่ายสำเนาเพื่อการสอน
- พิมพ์และคัดสำเนาในราคาถูก
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.5 ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรให้บริการแก่ใครบ้าง

- ประชาชนทั่วไป
- พระภิกษุ-สามเณร
- ครู-อาจารย์
- นิสิต นักศึกษา นักเรียน (เยาวชน)
- ชาวต่างประเทศ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.6 ท่านคิดว่า ควรจะ วิทยบริการ ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา อย่างไรบ้าง

- กำหนด วัน เวลา ในการให้บริการให้เหมาะสม
- ให้บริการพิมพ์และส่งคืนหนังสือ และสื่อต่างตามเวลาที่กำหนด
- ให้บริการสถานที่เพื่อศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง
- ให้บริการสถานที่เพื่อฝึกปฏิบัติกรรมะ
- ให้บริการสถานที่เพื่อบรรยายกรรมะ
- ให้บริการผลิตสื่อที่ผลิตได้ในท้องถิ่นในราคาเยา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.7 ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง

- จัดนิทรรศการและบรรยายกรรมะทางพระพุทธศาสนา ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- จัดนิทรรศการและบรรยายกรรมะทางพระพุทธศาสนาทุกวัน
- จัดนิทรรศการและบรรยายกรรมะทางพระพุทธศาสนาตามความต้องการของชุมชน
- จัดการฝึกปฏิบัติกรรมะทางพระพุทธศาสนา เช่น ฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐานทุกวัน
- จัดการฝึกปฏิบัติกรรมะทางพระพุทธศาสนา เช่น ฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐานตามความต้องการของชุมชน
- จัดรายการทางโทรทัศน์ อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- จัดรายการวิทยุทุกวัน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.8 ท่านคิดว่า การให้บริการสารสนเทศ (information) ของศูนย์วิทยบริการควรมีลักษณะใด

- จัดทำหนังสือพิมพ์
- จัดทำวารสาร
- จัดทำรายการหนังสือและ วัสดุทัศนอุปกรณ์ในศูนย์ ฯ
- ให้บริการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
- บริการเทป และวิดีโอเทป เกี่ยวกับกรรมะตลอดเวลาบริการของศูนย์ฯ
- บริการข้อมูลทางโทรศัพท์
- จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์
- จัดทำแผ่นขั้วประชาสัมพันธ์สารสนเทศ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.9 ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระมหากษัตริย์ควรมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ใด

- ชานเมือง การคมนาคมสะดวก
- ใจกลางเมือง การคมนาคมสะดวก
- เป็นที่สงบ (อาจอยู่ใจกลางเมืองหรือชานเมืองก็ได้)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.10 สิ่งที่ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องรู้ก่อนที่จะกำหนดขนาดของศูนย์วิทยบริการพระมหากษัตริย์ คือ

- มีขนาดตามขนาดของชุมชนนั้น ๆ
- มีขนาดกว้างพอที่จะทำกิจกรรมของศูนย์ฯ ได้สะดวกครบถ้วน
- มีขนาดไม่ต้องใหญ่มาก ถ้ามีสำนักกลางศูนย์ฯ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.11 ท่านคิดว่า ศูนย์วิทยบริการพระมหากษัตริย์ ควรสังกัดหน่วยงานใดหรือไม่

1. ควร สังกัดหน่วยงาน.....

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักนายกรัฐมนตรี
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ไม่ควรสังกัดหน่วยงานใด ควรเป็นอิสระในลักษณะ

- หน่วยงานอิสระของรัฐ
- เป็นนิติบุคคลในรูปของมูลนิธิ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.12 ท่านคิดว่าควรจะมีแรงจูงใจดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาหรือไม่

ควร เพราะ

- เป็นโครงการน่าสนใจ
- เป็นโครงการที่สามารถแก้ปัญหาสังคมได้
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ไม่ควร เพราะ.....

- ทาดบุคลากร
- ยังไม่มีความจำเป็น
- ควรทำการศึกษาความเป็นไปได้ก่อน
- ควรจะทำการวิจัยเรื่องคว ามจำเป็นและแนวทางในการแก้ปัญหา ก่อน
- อาจจะมีปัญหา เช่น งบประมาณ และบุคลากรในการดำเนินงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.13 ท่านคิดว่าแหล่งงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนที่ศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ควรมาจากที่ใด

- งบประมาณแผ่นดิน ถ้าศูนย์สังกัดหน่วยงานราชการ
- เงินค่านำร่องศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา ค่าสมาชิก
- เงินบริจาคจากมูลนิธิ จากเอกชน ประชาชนทั่วไป
- การจัดหารายได้พิเศษ เช่น ค่าบริการ กัดสำเนา การจำหน่ายเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ศูนย์ผลิต
- แหล่งทุนระหว่างประเทศ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.14 ท่านคิดว่าการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการ
พระพุทธศาสนาจะอำนวยความสะดวกอย่างไรบ้าง

- ทำให้เราได้ศูนย์ที่มีลักษณะครบด้วยสมบูรณ์สนองความต้องการ
ของสังคมได้ดี ตามวัตถุประสงค์
- เราจะมีทุนสามารถประชาสัมพันธ์ให้คนที่จะบริจาคทราบ และ
มีศูนย์กลางการติดต่อที่แน่ชัด
- รู้ทิศทาง ทาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เตรียมเอาไว้ล่วงหน้าสามารถ
กำหนดโครงสร้างได้ชัดเจนว่าจะทำอะไรต่อไป
- เตรียมบุคลากรได้ว่าต้องการมากน้อยแค่ไหน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนา

ให้ท่านเลือกตอบในแต่ละข้อคำถามเพียง 1 ข้อ

3.1 หัวหน้าศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นใคร

- พระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา
- พระภิกษุที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ข้าราชการ (ชาย) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนา
และเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ข้าราชการ (ไม่จำกัดเพศ) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนา
และเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- นักเทคโนโลยีการศึกษา และบรรณารักษ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นใคร

- พระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา
- พระภิกษุที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ข้าราชการ (ชาย) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนา
และเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ข้าราชการ (ไม่จำกัดเพศ) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนา
และเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- นักเทคโนโลยีการศึกษา และบรรณารักษ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นใคร

- พระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา
- พระภิกษุที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ชาย) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ไม่จำกัดเพศ) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- นักเทคโนโลยีการศึกษา และบรรณารักษ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.4 เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นใคร

- พระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา
- พระภิกษุที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ชาย) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ไม่จำกัดเพศ) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- นักเทคโนโลยีการศึกษา และบรรณารักษ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.5 เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ในศูนย์วิทยบริการพระพุทธศาสนาควรเป็นใคร

1 เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ (ไม่รวมเสมียน)

- พระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา
- พระภิกษุที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ชาย) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- ชาวอาสา (ไม่จำกัดเพศ) ที่ศึกษามาทั้งทางด้านพระพุทธศาสนาและเทคโนโลยีการศึกษาและหรือบรรณารักษ์
- นักเทคโนโลยีการศึกษา และบรรณารักษ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2 เสมียน ควรมีคุณวุฒิ

- ป.วส. (บัญชี)
- ป.วช. (บัญชี)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.6 ท่านคิดว่าผู้บริหารศูนย์ ฯ และเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยบริการควรมีความรู้ด้านใดบ้าง

- มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา
- มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา
- มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- มีความศรัทธา และมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา
- มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนามีความ และ เทคโนโลยีการศึกษา
- มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- มีความศรัทธาและมีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาและ เทคโนโลยีการศึกษา
- มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารและการบริการดีพอสมควร
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

----- ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ -----

ประวัติผู้วิจัย

นายไพบูลย์ สืบสาย เกิดวันพุธที่ 28 มกราคม 2502 ที่จังหวัดนราธิวาส สำเร็จ
การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาประถมศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิชาโทเทคโนโลยี
การศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 และในปีการศึกษา 2527 เข้า
ศึกษาต่อในสาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย